

DOMOLJUB

ŠTEV. 52.

V LJUBLJANI, DNE 28. DECEMBRA 1933

LETO 46.

Cena 38 Din za celo leto. Za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. Izhaja vsako sredo. Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu »Domoljuba«; naročnina, reklamacije in inserati Upravištvu »Domoljuba« v Ljubljani.

Telefon uredništva: 2549

Telefon uprave: 2992

Pred novim letom

Z današnjo številko zaključuje »Domoljub« 46. leto svojega dela za Cerkev in narod. Morda še nikdar, odkar list izhaja, niso bili časi za naše ljudstvo tako težki, kakor so danes. Splošno pomanjkanje bo morda letos marsikoga izmed naših naročnikov privedlo do premišljanja, ali naj še v bodoče ostane naročnik lista, ki ga je že dolga leta teden za tednom dobival, ali naj se mu, sklicujoč se na splošno gospodarsko stisko, začasno odpove. Naj bodo razlogi za odpoved lista še tako tehtni, pri takem razmišljanju moramo vendar priti do zaključka, da svojega lista

»Domoljub« ne pustimo iz hiše

ta nobeno ceno. Krščanska hiša danes ne sme biti brez krščanskega lista! Zato bomo kljub hudim časom že na kak način zbrali potrebne dinarje, da bomo poravnali naročnino.

V bodočem letu bo skušal »Domoljub« zadostiti vsem upravičenim željam čitateljev, kolikor mu bo v danih razmerah mogoče. Posebno opozarjamo svoje čitatelje na veliko in zanimivo povest

Križev pot,

ki smo jo pred kratkim pričeli objavljati. Veliko naših čitateljev je želelo, da naj naš list zopet prične prinašati povesti, kakoršne je prinašal pred leti in ki so zbujale splošno zanimanje in pozornost. Upamo, da je sedanja naša povest taka, da jo smemo prišteti v vrsto najbolj zanimivih, kar so jih kdaj čitali »Domoljubovi« naročniki. Povest napeto opisuje velikega junaka Gilberta, njegovo plemenito življenje, njegove neštete nevarnosti in junaške boje v križarski vojni, ki je šla v svete kraje, da se bije z neverniki za svobodo Jeruzalema in svetih krajev. Že sama ta povest je vredna denarja, ki ga je treba odšteti za celoletno naročnino.

Posebno pažnjo bo list v bodočem letu posvečal strokovni gospodarski in gospodinj-ski izobrazbi svojih čitateljev. Temu bodo služile

»Domoljubove« priloge,

v katerih bodo naši najboljši gospodarski strokovnjaki pisali o pravilnem gospodarstvu na naših kmetijskih domovih in posevkih. Tu se bodo vrstili članki o sadjarstvu, vrtnarstvu, živinoreji, travništvu, poljedelstvu, o prašičereji in kurjereji, o mlekarstvu, o kuhinjski umetnosti in gospodinjstvu, o društvenih zadevah itd. itd.

Komunizem je danes pojav, ki upravičeno razburja cel svet. Da bomo tudi mi o tem svetovnem pojavu pravilno poučeni, bomo lahko v »Domoljubu« čitali obširno in temeljito razpravo o komunizmu z naslovom

Rdeča nevarnost.

Ako bomo to razpravo pazljivo čitali, si bomo lahko ustvarili pravilno sodbo, na podlagi katere bomo lahko zavzeli napram komunizmu pravilno stališče.

Opozarjamo svoje naročnike, da bo »Domoljub« tudi v bodočem letu dajal svojim naročnikom

Pojarne podpore

v znesku 1000 Din, ako jih zadene nesreča, da jim pogori stanovanjska hiša. Doslej je »Domoljub« izplačal svojim naročnikom že 138 tisoč Din takih podpor. Pripominjamo pa, da

ima pravico do podpore le oni naročnik, ki je plačal naročnino za »Domoljuba« v mesecu januarju za celo leto naprej. Zato je za vsakogar zelo važno, da s plačevanjem naročnine ne odlašajo čez mesec januar. Veliko je število onih, ki niso mogli kot pogorelci dobiti požarne podpore, ker so zanemarili pravočasno plačevanje naročnine.

Gotovo pa je med našimi prijatelji kdo, ki kljub najboljši volji nima toliko sredstev, da bi si mogel naročiti naš list. Tudi tak ga lahko dobi. Uprava se je odločila, da pošlje

»Domoljub« brezplačno

vsakomur, ki pridobi pet novih naročnikov in poskrbi, da ti plačajo celoletno naročnino v mesecu januarju 1934.

Zatorej pojdemo vsi brez izjeme na delo za katoliški tisk. Naše načelo mora biti: V vsako krščansko hišo mora prihajati krščanski časopis. Zato mora »Domoljub« v vsako slovensko hišo!

Zakaj ie kmet zadolžen?

Dejstvo je, da se danes kmetu poleg ročnega delavca najslabše godi. Zaradi njega pa seveda tudi malemu trgovcu in obrtniku na deželi, ker sta kmet in delavec njegova glavna odjemalca.

Odgovorimo danes na vprašanje: Zakaj je kmet zadolžen? Vzroki so tile:

Prevelike dote. Mislimo si gospodarja z 9 otroki. Večina teh se je že poročila. Vsakemu je oče poleg bale zapisal (ne odšteli!) 15.000 Din. Plačal bo sin, ki prevzame grunt! Ker pa je oče že imel dolga 30.000 Din, je ves grunt obremenjen za 150.000 Din. To breme mora prevzeti sin na svoje rame. Oče si izgovarja zase in za ženo obilen užitek: Vsak mesec 100 Din v denarju, vsak dan vino, liter mleka, jajca, sadje po mili volji, peč zakurjena, tobak itd. Kje bo sin našel lepo in bogato nevesto, ki bi mogla in hotela prinesiti tako veliko doto, da bi jo v jamo vrgla, pa bo še delala za stara dva?

Veliki izdatki, majhni prejemki: Obleka je še vedno draga, le malo se je pocenila, državne dajatve in občinske doklade pa se niso zmanjšale, ampak celo povečale. Popravila poslopij, posli in dninarji zahtevajo še vedno prejšnje visoke denarje. Med tem pa so se prejemki zelo zmanjšali. Glavni, skoraj edini dohodek daje kmetu živina. Cena živini je padla za 66%, to je za dve tretjini. Pred petimi leti so bili volji 12 Din kilogram, da-

nes pa 3—4 Din, prašiči 15 Din kilogram, danes pa 5 Din. Torej: izdatki so ostali na stari višini, dohodki pa so globoko padli.

Lahkomišljena zadolžitve. Kaj je pa to? Poslušajte zgled! Kmet je hotel omožiti svojo hčer. Ženin pa ni hotel dobiti samo lepe neveste, ampak tudi lepo doto. Hči je tiščala: »Sosedova je imela 25 jurjev dote, pa imajo manjši grunt kakor mi.« Hčeri je prišla na pomoč še mati, obe sta pritiskali na očeta, in oče se je vdal za 25 jurjev. — Denarja pa ni imel doma, zato hajdi v hranilnico po posojilo. Pa se je tolažil: »Dva para volov zredim, pa je punca odrajtana in posejilo vrune. Na sejem pa ni postavil dva para volov, ampak samo en par. Ko je te prodal, je za skupiček kupil druge in če mu je ostalo par eikorjevcev, jih je porabil za sol in petrolej. Ostal pa je dolg nedotaknjen in obresti neplačane. Dolg pa pravi: Začni me, rastel bom sam.

Visoka obrestna mera posojil. Ker so denarni zavodi kar tekmovali, kdo bo več vlog ujel, so obetali vlagateljem visoke obresti, seveda so zato terjali še znatno višje obresti od dolžnikov, po 8—12% v Sloveniji, na Hrvaškem pa po 15% in še višje. — Kmet ni zmagal obresti, pa se je udaril po čelu: »Ali je bilo treba vzeti toliko posojila, ko bi bil shajal, če bi vzel polovico manj ali pa nič.«

Ali pa bo najnovejši zaščitni zakon kme-

Jože Premrov:

Poslanec dr. Ignac Žitnik

(Ob 20 letnici njegove smrti)

»Moje delo je knjiga ljubezni — odpiri jo, domovina, da boš videla, kdo ti je pravičen sin. Dal sem ti, kar sem imel: če je bilo veliko ali malo. — Bog je delil, Bog razsodi. Dal sem ti svoje srce in svoj razum, svojo fantazijo in svojo besedo, dal sem ti svoje življenje — kaj bi ti še dal?»

Zdi se mi, da je le malo dogodkov tako potrla naše Notranjce, kot žalna vest, ki jo je prinesla v noči 28. decembra 1913 strašna kraška burja. Po notranjskih hribih in dolinah, prav do zadnjih gorskih koč je turobno ječala in naznanjala silovita kraška vihra, da je prenehalo biti srce njihovega največjega dobrotnika in vodnika poslanca dr. Ignacija Žitnika. In tedaj so zaplakali zvonovi po Krasu; ponosni Nanos, tenuni Javornik in beloglavi Snežnik so se zatopili v globoko bol; Cerkniško jezero je zahtelo; ves Kras je bila sama ena žalujoča in plakajoča duša. In hvaležni Kraševci so sneli moške raz sten, poklekli in molili za svojega očeta. Vsa slovenska javnost se je pridružila bolu Kraševcev in v duhu kropila moža, ki je posvetil vse svoje sile in moči za blagor in napredek slovenskega naroda. Mislim, da smo imeli le malo takih ljudskih voditeljev, ki bi bili toliko storili za našega zatiranelega kmeta in siromaka-delavca, kot je storil dr. Ignacij Žitnik.

Ignacij Žitnik se je rodil 24. novembra 1857 v Zagradcu na Dolenjskem. Njegov oče je bil kmet in mlinar. In prav isto bi bil postal tudi njegov sin, da ga ni vzela teta Ivana s seboj v Novo mesto. Črnolasi Nacek je moral za vedno vzeti slovo od doma in od milina. V Novem mestu je dovršil ljudsko šolo in nato vstopil v gimnazijo. Že kot dijak je bil navdušen Slovenec in Slovan. Ko je v rusko-turški vojni padla Plevna, je imel Žitnik navdušen govor v novomeški gostilni pri Rozmanu. Ko je zaključil svoj govor, je vzkliknil: »Živijo Plevna!« Radi tega vzklika bi ga bili kmalu izključili iz gimnazije. Leta 1878 je moral »nevarni in navdušeni Slovan« oditi k vojakom. V ljubljanski cukrarni je nosil tri leta trdo vojaško suknjo, nato pa so ga poslali v kadetno šolo v Trst. Tu pa se je radi neke računske naloge spri z nadporočnikom in bil zaradi tega tudi kaznovan. Kazen je Žitniku tako zagrenila vojaški stan, da je takoj pisal ljubljanskemu škofu Pogačarju in ga prosil za sprejem v semenišče. Njegova želja se je izpolnila in leta 1883 je že pel novo mašo. Nato je nekaj let kaplanoval na Dolenjskem in v

tu pomagal? Morda več škodil, kot koristil! Zakaj, dolžnik vé, da ga denarni zavod more rubiti šele po treh letih. Kdor pa ni primoran plačati, odlašajo do zadnje ure. Po treh letih pa ne bo mogel plačati, ker bo narasla prevelika vsota, in tedaj bo boben zapel. — Ker pa denarni zavodi ne bodo dobili obresti plačanih, tudi ne bodo mogli izplačevati vlagateljem gotovine. Nastala bo denarna kriza večja od današnje.

Dolžniki, plačujte redno vsako leto; to bo dobro za vas in za vlagatelje, zakaj misel, da dolgovi ne bo treba plačati, je neumna in krivična, ker so med vlagatelji hlapci, dekline in drugi mali ljudje, ki so si tako rekoč od ust pritrkali, da bi nekaj prihranili za stara in onemogla leta.

Ljubljani, kjer so ga ljudje zelo ljubili in spoštovali. Skof Misia je spoznal njegov odlični talent, zato ga je leta 1892 poslal študirat v Rim, odkoder se je po dveh letih vrnil kot doktor rimskega prava.

Žitnik je bil že kot kaplan marljiv in zvest dopisnik »Slovenca«. Leta 1887 je postal njegov urednik, ki ga je z veliko ljubeznijo in modrostjo vodil dolgo let. Kaj je storil Žitnik kot urednik in sodrnik »Slovenca«, vedo samo tisti, ki so četrta stoletja pazljivo sledili in brali njegova politična in nepolitična poročila. Ko je pričel sodelovati pri »Slovenca«, in zlasti, ko je bil sam njegov urednik, tedaj je moral večkrat pisati snov za ves list — sam. Kot mravlja je zbiral in pisal uvodnike, podlistke in druge članke. Često je presedel in prebdel noči pri mizi in mislil in pisal. Z veliko pozornostjo je zasledoval politične struje v domovini in izven njenih meja. Zlasti skrbno je motril dogodke na Balkanu. Duhoviti in vezanimivi so njegovi članki ob priliki zadnje balkanske vojne. S kako toploto in ljubeznijo so bili navdahnjeni njegovi preroški listi glede usode balkanskih narodov.

Žitnikovo plemenito, zlato srce je za vse Slovence enako iskreno bilo in gorelo. Tudi na zatirane Slovence v Korotanu ni pozabil. Toplo se je zavzel za njihovo usodo, ko je bil po Klunovi smrti izvoljen leta 1880 za deželnega poslanca za okraj Trebnje-Stična-Zuženberk, Mekronog-Litija-Radeče. Za pravice naših Korošcev je nastopil v državnem zboru leta 1902. V ognjevitem in duhovitem govoru je vsestransko ožigosel krivice, ki so se godile in se še gode Slovincem na Koroškem v šolskem področju. — Leta 1897 je bil dr. Žitnik izvoljen v državni zbor za sodne okraje: Vipava-Senožeče, Posojna-Illirska Bistrica-Logatec-Lož. Od leta 1908 pa do smrti pa je bil poslanec notranjskega deželnozbornskega okraja: Posojna-Logatec, Senožeče-Lož, Ilirska Bistrica-Cerknica.

Ako hočemo Žitnikovo poslansko delovanje pravično opisati in umeti, moramo reči: pri poslancu Žitniku so bili kmetje prvi, on je bil zadnji. Za svoje kmete in delavce je vse

Dvojno zaslužkarstvo

Ze marsikatera država je poskušala v teh težkih časih gospodarske krize in čezmerne brezposelnosti rešiti vprašanje dvojnega zaslužkarstva, a nobeni se ni posrečilo korenito izvesti svojih zasnov. Iz zadnjih dni je zanimiv poskus dunajske zvezne vlade, kako bi vsaj delno razvzljala to zamotano vprašanje. Napravila je namreč sledeči načrt, ki tiče zlasti poročene uslužbene ženske. Slehera žena, katere mož je v službi (s pokojninskim zavarovanjem) in prejema mesečno več kot 340 šilingov (okrog 2700 Din), mora izgubiti službo. Moževa plača naj bi v tem primeru zadostovala za preživljanje obeh. Ako ima mož srednješolsko izobrazbo, se ta količnik zviša na 400 šilingov, a možu z univerzitetno izobrazbo na 460 šilingov. To velja za zakonce brez otrok.

Hranilci družin so upoštevani v toliko, da družine z več kakor tremi otroki sploh ne pridejo v poštev te odredbe. Za prvega otroka se odračuna od mesečne plače 60 šilingov,

storil. Najprej je pomagal Dolenjcem, pozneje pa Kraševcem. Nobena pot, nobena žrtve mu ni bila pretežka, vse je storil, samo, da je mogel zadovoljiti željam, ki so jih imeli do njega zapušteni Kraševci. Dr. Žitnik je bil silno previden ljudski delavec. Kdo bi mogel prešteti njegova tisočera pota, ki jih je naredil za svoje kmete. Sebe je popolnoma pozabil, mislil je le na druge. Hotel je vsem ustreči, vsem služiti in deliti dobrote. Njemu ni nudilo življenje drugega užitka, kakor da se je neprestano žrtvoval za druge. Ni se le žrtvoval, ampak se je tudi poniževal, da bi za druge kaj dosegel. Sam se je neštetokrat imenoval berača, ki je hodil od vrat do vrat, od kljuka do kljuka in beračil za ljudi, ki so ga prosili pomoči. Pozabil je nase, dvignil roke in kakor otrok prosil kruha — za druge. Skratka: rajni dr. Ignacij Žitnik je bil res pravi, resnični ljudski poslanec v pravem pomenu besede. In ljudstvo — njegovi kmetje in delavci ga tudi niso drugače klicali kakor: poslanec Žitnik. In to ime še danes živi in bo živelo med našimi Kraševci, zlasti onimi, ki danes ječe pod tujim jarmom. Ko sem se letos poleti mudil med njimi, mi je neki kmet dejal: »Takih ljudi, kot so bili rajni poslanec Žitnik — Bog jim dal dobro — bi danes mi, ki bridko občutimo tujo pest, krvavo potrebovali.«

Dr. Žitnik je bil mož jelekne volje in jelezne moči. Njegovo delovanje je bilo obsežno, njegova pridnost vestna in vztrajna. Kot Slovek je bil odkritosrčen do skrajnosti; bil je silno dobrega srca in odprtih rok. Po navadi je vse razdal in čisto ni imel niti novčiča, ke je šel na Dunaj. Še zadnja leta, ko je že smrt trkala na njegova vrata, si ni privoščil počitka, ampak je delal in pisal — za druge.

In takih mož, takih ljudskih voditeljev in dobrotnikov, kot je bil rajni poslanec dr. Ignacij Žitnik, naš slovenski narod ne bo in ne sme pozabiti nikoli. Zdi se mi, da bi se rajnemu dr. Žitniku za njegovo veliko in požrtvovalno delo za naš narod najlepše oddolžili na ta način, da oskrbimo izdajo njegovih političnih, kulturnih, gospodarskih, socialnih in drugih člankov, katere je napisal kot poslanec in dolgoletni urednik »Slovenca«. Mislim, da bi obsegali njegovi številni članki več debelih knjig in te bi naš narod z ljubeznijo prebiral, saj diha iz vseh topli in resnični ljubezen do lastnega naroda.

za drugega in tretjega otroka pa po 120 šilingov. Tudi za druge sorodnike, ki jih zakonca vzdržujeta, se odračuna po 60 šilingov. Celo to se upošteva, da zakonca vzdržujeta druge nesorodne potrebne osebe. Službo bodo izgubile tene, ki so v službi države ali v službi kakšnega fonda, ki ga država upravlja, toda pod pogojem, da je mož uslužben pri eni zgoraj naštetih ustanov ali pri deželi, občini ali javni korporaciji ali pri Narodni banki.

Merodajno bo stanje 1. januarja 1934. Pravica iz službe odpuščenih žena do odpravnine ali pokojnine se ravna po splošnih določbah, ki so sedaj v veljavi. Nadalje predvideva nova odredba omejitev bodočega sprejemanja omoženih žensk v državno službo. Poroka ženske, ki je v aktivni državni službi, se bo smatrala za prostovoljno izstop iz službe, odnosno za odpoved službe. V tem slučaju se bodo dajale odpravnine po službenih letih. Vprašanje dvojnega zaslužkarstva je tudi pri nas zelo pereče.

Razdelitev ubožnega fonda

Gospod ban je po zaslišanju tožadnega airšega in ožega odbora banskega sveta in upoštevajoč gosp. darske razmere in socialne prilike posameznih okrajev in mest odredil, da se sredstva Bednostnega sklada dravske banovine porazdeli na sledeč način:

1. Za vzdrževanje, preureditve, preložitve in novogradnje cest (vse v tisočih dinarjev): okraj Brežice 150, Celje 250, Črnomelj 100, Dolnja Lendava 70, Gornji grad 50, Kamnik 130, Konjice 90, Kočevje 190, Kranj 90, Krško 155, Laško 300, Litija 240, Ljubljana 140, Ljutomer 160, Logatec 170, Maribor desni breg 195, Maribor levi breg 140, Metlika 80, Murska Sobota 100, Novo mesto 220, Prevalje 130, Ptuj 230, Radovljica 100, Slovenjgradec 120, Šmarje pri Jelšah 220, Skofja Loka 90, ter mesta Celje 60, Ljubljana 350, Maribor 175, Ptuj 10.

2. Za regulacije in melioracije (v tisočih dinarjev): okraj Brežice 20, Celje 45, Dolnja Lendava 15, Gornji grad 30, Kamnik 20, Kočevje 80, Krško 50, Laško 80, Litija 50, Ljubljana 15, Logatec 30, Murska Sobota 50, Prevalje 40, Ptuj 20, Slovenjgradec 30, Šmarje pri Jelšah 25.

3. Za asanacijo in preskrbo s pitno vodo: okraj Kočevje 115.000 Din.

4. Za zavarovanje in urejevanje hudournikov (v tisočih dinarjev): okraj Gornji grad 70, Krško 75, Ljubljana 30, Logatec 40, Radovljica 50.

5. Za prehrano onemoglih, brezposelnih in njihovih rodbin, skrb za otroke (v tisočih dinarjev): okraj Brežice 8, Celje 8, Črnomelj 4, Dolnja Lendava 5, Gornji grad 4, Kamnik 6, Konjice 5, Kočevje 10, Kranj 5, Krško 8, Laško 60, Litija 45, Ljubljana 8, Ljutomer 6, Logatec 6, Maribor desni breg 8, Maribor levi breg 6, Metlika 3, Murska Sobota 5, Novo mesto 10, Prevalje 5, Ptuj 10, Radovljica 5, Slovenjgradec 5, Šmarje pri Jelšah 7, Skofja Loka 3, ter mesta Celje 10, Ljubljana 100, Maribor 50, Ptuj 5.

6. Za prispevek k vzdrževanju javnih kuhinj in humanitarnih ustanov: okraj Laško 60.000, Litija 45.000, ter mesta Celje 8000, Ljubljana 50.000, Maribor 25.000 in Ptuj 5000 d'narjev.

7. Za zaposlitev brezposelnih z maturitetno izobrazbo 450.000 Din.

Fr Pengovi

Gospodarske krize in pomoč proti nim

(Nadaljevanje.)

Posplošenje deležniškega kreditiranja je torej v nujni zvezi z ustvarjanjem zvezne organizacije produkcije in vsega trgovskega življenja. Vtegnil bi pa kdo misliti, da mora tičati največja težava naše reformne ideje ravno v tem, kako ustvariti cel sestav takih gospodarskih zvez. Pokazalo se bo pa, da bi se ravno s tem, če bi se postavilo deležništvo za glavni smoter gospodarskih zvez, silno močno pospešilo stremeljenje našega časa po zadrudstvu in zelo olajšal postanek te organizacije. Ves, ali skoraj ves strah, nenaklonjenost in ležave, ki so zavirale doslej razvoj zadrudskih zveznih sistemov v gospodarskem življenju, izgube svojo korenino in pomen, čim pridejo v poštev take zveze, ki imajo za svoj smoter posplošitev deležniškega sestava.

Nastavke take organizacije, kot jo imamo v misli, najdemo že danes marsikje. Spominimo se n. pr. na eni strani na kreditne zadruge, posebno na zastavništvne zadruge večjih posestnikov v nekaterih deželah, na drugi strani pa na kartelne zveze mnogih veleindustrij, dalje na delalne in državne zveze obrtnih in kmetijskih zadrug. Kakor jih imajo marsikje drugod in tudi naša država v Belgradu. Opozoriti moramo dalje na tako evetne zveze konsumnih društev, proizvajalnih zadrug itd. na Angliškem. O pomenu konsumnih zvez za organizacijo, ki jo imamo tukaj v mislih, spregovorim še pozneje. Tukaj nas zanima samo zahteva, da jemljejo zveze producentov vedno v svojo roko posredovanje kredita za svoje člane, podobno kakor delajo zastavništvne zadruge za svoje zadrudne članice in da ima kredit v veliki večini obliko deležništva.

Ker zadeva zastavništvne zadruge za večje posestnike kako dežele ali države, so zanje pomembne naslednje okolnosti. Marsikdo, ki se le težko odloči, da bi posodil posameznemu posestniku tudi le neznamen del svojega kapitala na visoke obrestni, je sleherni trenutek z veseljem pripravljen prevzeti veliko število zastavnih pisem za razmeroma visoko ceno; zastavna pisana se sicer nizko obrestujejo, a zanje je porok zveza posestnikov, odtod zaupanje do njih. Na zunaj nastopa zveza kot kreditotjemalka in garantira kot taka za svoje člane, ki jim daje zopet kredit. Tako je torej

naloga vsake zveze, ki obsega kako proizvajalno stroko ali tudi več sorodnih oziroma sicer skupaj spadajočih strok kake države, da posreduje tudi kredit za svoje člane. A ta kredit naj se izpremeni po večini v deležništvo na trgovskem uspehu celokupne zveze in zveza naj bi bila kreditodajalcem kot delničarjem: porok za solidno upravo in poslovanje. Namesto zastavnih pisem bi torej izdajali tukaj nekako vrsto delnic.

Kartelne zveze veleobrtni pridejo tukaj v toliko v poštev, ker so dospete že do smotnih oblik. Mnoge kartelne zveze v veleobrtni prevzamejo v svoji osrednji pisarni vsa naročila, ki jih potem porazdeli med svoje člane; skrbje tudi za prodajo izdelkov, kakor tudi za vsa vplačila upnikov. Vsak obrat dobi, po skupnem dogovoru, neko kvoto produkcije, ki je primerna njegovi delazmožnosti. Vsa zveza predstavlja na ta način akcijsko podjetje, pri katerem reprezentuje vsaka posamezna tovarna vrednost določenega števila akcij; ako se zdi zvezi potrebno, da eno ali drugo izmed teh tvornic začasno ustavi ali tudi popolnoma opusti, nima posamezni posestnik nobene škode, prav tako, kot je nima delničar, ako delniška družba opusti obrat katere izmed svojih tovarov v korist celote. Na podoben način bi morali biti organizirani tudi vsi obrtniki, mizarji, čevljarji,

Puči, zadnji kitajski cesar, ki je bil pred 20 leti odstavljen. Ko so Japonci Kitajcem odtrgali Mandžurijo, so tega odstavljenega cesarja postavili za predsednika mandžurske države. Dne 1. januarja ga bodo pa oklicali za mandžurskega cesarja.

Belo kot sneg in svežeduhteče naj bo Vaše perilo. To lahko dosežete brez vsakega truda in muke, če uporabljate Persil. To odlično sredstvo za pranje se dobiva v vseh trgovinah.

Persil

mlinarji itd. Potem bi ne bili mogoči primerki: Bafa in podobni.

Za one, ki so poklicani in zmogni, da delujejo kot organizatorji in voditelji v državnem in gospodarskem življenju je s tem dovolj in več nego dovolj povedanega v svrhu označbe, kakšna gospodarska preosnova kreditiranja in obremenjevanja da je v naši dobi potrebna in izpeljiva. Gre tu za problem, kojega rešitev je naloga malega števila duhovitih mož; nikakor ni potrebno, da bi celotna družba ali njena večina umevala o tej reformi kaj več, nego njeno splošno koristnost.

Znatno pomanjkanje blaga, kakor tudi posebno velika obilica blaga prinese lahko, kot smo videli, našemu današnjemu narodnemu in svetovnemu gospodarstvu težke krize in povzroči nasilno omejevanje in zapiranje obratov v vseh proizvajalnih strokah, obremenitev nepreglednega števila delavskih sil ter uničenje velikanske množine proizvajalnih in konsumnih sredstev. Na ta način resnično pomanjkanje blaga umetno še neznanako povečavamo ali pa preobračamo blagoslov velike obilice blaga v prokletstvo pomanjkanja in bede za obširne sloje. Tudi vnaprežno posnemanje smetane ali spekulativno eskomplovanje velikih uspehov, ki jih šele pričakujemo in ki ga opažamo ob vsakem dvigu gospodarskega življenja, povzroča enako nesrečo.

Resnična izguba blaga, velika obilica blaga ob močnem padanju cen in slednjič vnaprejšnje posnemanje velikih gospodarskih, šele pričakovanih uspehov so torej v našem narodnem gospodarstvu glavni povodi za gospodarske krize in za nasilno uničevanje mnogih dobrin in dobrine ustvarjajočih sil.

Odkod izvira nezmisel, da tiščimo delo, ustvarjanje, proizvajanje kakor tudi konsumiranje s silo k tlom — na to vprašanje smo odgovorili: Naša metoda (navada), da obremenjujemo podjetja v znatnem obsegu z vnaprejšnjimi določenimi obveznostmi plačevanja (kapitala in obresti) namesto s kvotalnimi ali proporcionalnimi, to je po njihovem resničnem uspehu na vrednosti odmerjenimi obveznostmi, je glavni vzrok te nesreče.

Ali ste že poslali obnovev naročnine za "Domoljuba"? Ako ne, storite to takoj, ker list potrebuje Vaše pomoči in zvestobe.

RAZGLED PO SVETU

Kako so volkove ujeli v past

V noči od 1. na 2. decembra se je ekspresnemu vlaku, ki vozi od Bukarešte do Kišeneva v Besarabiji, pripetilo nekaj izrednega. To noč je bilo 32° mraza in divjali so sneženi vetrovi, ki so delali visoke zamete. V bližini Zlotyja je zadel ekspresni vlak okrog polnoči v visok zamet in obstal. Pomožnega vlaka ni bilo in potniki so bili prisiljeni, da čakajo več ur v nočni samotni. Okrog vlaka so začeli »šnofati« volkovi in drznejši med njimi so se začeli že zaletavati v vrata z vedno večjo silo.

Kaj storiti? Neki železničar je »pogruntal« in tudi izpeljal tole: Na koncu vlaka je bil tovorni voz, iz katerega so znesli, ker je

bil v zaprti zvezi z vagoni, vso prtljago. Iz jedilnega voza so položili v tovorni vagon večjo množino surovega mesa, nato pa je železničar Dorian stopil na streho tovornega vagona in odprl zadnja vrata. Volkovi so meso kmalu zavohali in planili v tovorni vagon. Dorian pa je z vrha strehe voz zaprl in je bilo tako naenkrat ujetih 24 volkov. Črez dve uri je došla pomožna lokomotiva s plugom in delavci in ekspresni vlak je kmalu odbrzel dalje. V Kišenevu je volčji tovor seveda vzbudil splošno začudenje. Žive volkove je nato uničilo orožništvo. Šest volkov pa je med potjo izginilo v železih »tovarišev« v boju za meso.

Katoliška cerkev

s To so junakinje! Španski list »La Nación« prinaša poročilo o dogodku, ki se je zgodil na glavni postaji v Cordobi. Okrog železniškega vagona, ki naj bi odšel s pripravljanim vlakom, se je drenjalo vse polno radovednežev. V vagon bi imelo stopiti šest gobavev, kateri so bili namenjeni v znano zavetišče za gobave bolnike, v Fontille. Gobavost pa je reveže že tako razdejala, da nekateri niti hoditi niso več mogli. Treba je bilo stopiti v vlak, a gobaveci so stali spodaj in niso mogli vanj. Z gobaveci so bili sicer tudi strežajci, a niti ti si niso upali dotakniti se strašnih bolnikov, da bi jim pomagali v vlak. Tudi drugi radovedneži so se s strahom odmikali. Vsakemu se je gnusilo ob groznem pogledu na razpadajoče žive ljudi. Vsak se je tudi bal, da ne bi sam nalezel te strašne bolezni. Radovedneži so se vedno bolj odmikali. — Slednjič je pristopilo nekaj redovnic, ki so tudi bile na postaji, da se odpeljejo. Prijele so strašne bolnike pod pazduho in jim z naporom vseh svojih sil pomagale v vlak. Ko so takorekoč na svojih rokah nosile nesrečne bolnike v voz, so vse gledale proti nebu, kakor da Boga prosijo varstva in pomoči.

Avstrija

s Del Koroske postane jugoslovanski? Pod naslovom »Narodnosocialistična izdaja« objavlja dunajska krščansko-socialna »Reichspost« dopis iz Berlina, po katerih bi se v slučaju priključka Avstrije k Nemčiji dosegel med Nemčijo in Jugoslavijo sporazum, po katerem bi bila Nemčija pripravljena, da odstopi Jugoslaviji spodnji del Koroske, ki je leta 1919 pripadel Avstriji. Vsi dunajski listi ponatiskujejo to poročilo in pristavljajo, da je treba ta sklep narodnih socialistov že pretehtati z ozirom na verodostojnost. Zadeva se bo obravnavala tudi ob priliki obiska dr. Beneša na Dunaju v januarju 1934.

Nemčija

s Par političnih, Nemškega generala Kundta, ki je vodil bolivijsko vojsko proti Paragvajcem in ki se je končala s popolnim porazom, so Bolivijci na mestu odpustili. — »Izenačenec« časopisov v Nemčiji je imelo le ta uspeh, kakor je izjavil predsednik zborni-

ce za tisk Amann, da so vsi nemški listi sedaj enako dolgočasni.

s Hindenburg bo baje odstopil, kakor poročajo nekateri poljski listi. Hitler bo nato kot diktator prevzel posle državnega predsednika, da bo s tem tudi na zunanji izraženo, da je konec republikanskega državnega ustroja.

Amerika

s Nesreča voditelja ameriških Slovencev. Meseca novembra se je g. Grdina peljal iz Pittsburgha. Na avtomobilu je imel filmsko aparaturo in mnogo filmov, s katerimi je hotel predavati. Na cesti pa je preskočil pet šestletni deček in g. Grdina v trenutku ni vedel, kaj naj napravi. Ali naj zavoji v jarek ter s tem vzpostavi sebe v nevarnost, ali naj zavoji v dečka. G. Grdina je zavil v jarek in avto se mu je prevrnil, v trenutku pa se mu je vnel tudi motor in ves avto je bil v plamenih. Škoda pa je z vrat padla velika rjuha, kar je bila sreča g. Grdine in njegovega spremljevalca, da ju je za trenotek zaščitila pred ognjem ter da sta mogla odpreti vrata. S težavo sta se oba skobacala iz avtomobila. Avto je gorel cele tri ure. Podrtino je Grdina potem prodal za 8 dolarjev. Uničena pa je poleg avtomobila tudi filmska aparatura in filmi, tako, da je šlo mnogo truda g. Grdine v nič in trpi simpatični gospod veliko škodo. Toda g. Grdina ni človek, ki bi klonil. V isti sapi, ko je sporočil slovenskemu časopisu v Ameriki to žalostno vest, pa je že obljubil, da si bo nabavil nove aparate ter da bo izpolnil vse obljube, ki jih je dal slovenskim naselbinam, namreč, da bo pri njih predaval. Posebno žal je bilo Grdini za filme, ki jih ne bo mogel nadomestiti ter bo moral predavati le z onimi filmi, ki jih je imel shranjene doma.

BANKA BARUCH

13, Rue Lafayette, Paris

Odpremite denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu.

Vrši vse bančne posle najkulantneje.

Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: BELGIJA: No 8056-54 Bruxelles. FRANCJA: No 1117-54 Paris. HOLANDIJA: No 1485-66 Ned. Dienst. LUXEMBURG: No 1067 Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznice.

G. Grdini vsa čast in priznanje tudi iz do-
movine!

s To in ono. Za novega newyorškega župana je bil izvoljen nedavno Florello Laguardia, ki je italijanskega pokolenja. Udeležuje se v politiki že delj časa in je užival nekaj slovesa ob sklepanju miru, ker je napadal predsednika Wilsona, ki se je protivil italijanskim zahtevam na Dalmacijo. — V Milwaukeeju je prebivalstvo priredilo burno protifašistične demonstracije, ko je obiskal mesto nemški poslanik dr. Luther. — 25 letnico pevskega in kulturnega delovanja je praznovalo pevsko društvo »Domovina« v New Yorku. — V Buenos Airesu v Argentini je umrl 32 letni Valentin Mlakar iz Iške vasi pri Ložu. — V Buhl Minn. je preminula 53 letna Franciška Bambič roj. Stare iz Skocijana na Dolenjskem. — V Kokomo Ind. je odšel v večnost 53 letni Franc Mele pd. Tomces, rojen na Vrhniki. — Po dolgi bolezni je v Forest City. Pa. na veke zatisnila oči Alojzija Feme iz St. Vida na Dolenjskem. — V Pueblo Colo. je zapel mrtvaški zvon 55 letni Jenni Lekše iz Strug na Dolenjskem; zapušta 13 otrok. — V Sheboyganu je smrt pobrala 60 letnega Martina Zalaznika, doma iz Gornjega grada.

Bolgarija

s Najprej gospodarska, potem pa tudi bolj pereča vprašanja. »Demokratski glasnik«, glasilo pokojnega Ljapčeva, pravi v svojem pojasnilu o obisku bolgarske kraljeve dvojice v Beogradu med drugim naslednje: »Ničve v Bolgariji in ne v Jugoslaviji naj ne zahteva, da bi se že pri prvem koraku doglo nekaj končno veljavnega. Postopno, zah pa tem bolj zanesljivo bo prišlo do zblizanja med našimi in jugoslovanskimi koristmi. Ne bodo urejena gospodarska vprašanja, se bo do uredila tudi bolj pereča...«

Drobne novice

V Celovcu je umrl 80 letni general Potiorek, leta 1914 poveljnik avstrijskih čet na srbski meji.

Novo notranje posojilo v višini deset milijard frankov namerava razpisati francoski finančni minister.

Za 25 milijonov mark so narasle v okrobru hranilne vloge v pruskih hranilnicah.

Zelo se je povečal romunski izvoz v Italijo.

V Parizu živi: 22.000 ruskih, 17.000 italijanskih, 13.000 španskih, 17.000 nemških in 5300 madjarskih beguncev.

1.700.000 radio naročnikov je v Franciji.

Javno so začeli prodajati v Pragi maske proti strupenim plinom.

7700 vojnih avtomobilov je nakupilo ameriško vojno ministrstvo.

V Romuniji zmaga vedno tista stranka, ki je na vladi; pri zadnjih volitvah so prišli na vrh liberalci.

Mojzesove postave so bolj socialne nego današnje, je izjavil nemški kardinal Faulhaber.

Vsako dopisovanje med avstrijskimi in nemškimi dijaki je prepovedala avstrijska vlada.

Za eno četrtino hoče znižati železniške cene Poljska.

Resolucijo proti vseljevanju Židov v Palestino je sprejel veliki zbor indijskih muslimanov.

120 novih bojnih letal gradi Anglija.

KAJ JE NOVEGA

Kmalu bomo letali na vse strani

Na obnem zboru ljubljanskega Aerokluba je bilo na dnevnem redu tudi sledeče zanimivo poročilo:

Po otvoritvi letališča se je pričel redni zračni promet iz Ljubljane ter smo najprej dobili redno zvezo z Zagrebom, Belgradom, Skopljem do Soluna in s prestopom v Zagreb, oziroma Belgradu proti severu ali vzhodu. Kasneje je Aeroput otvoril 14 dnevno poskusno zvezo med Ljubljano in Sušakom. Ta zveza je imela popoln uspeh in so bila vsa mesta skoraj vedno že par dni prej zasedena.

V prihodnjem letu dobimo poleg redne zračne zveze z Zagrebom tudi zvezo s Sarajevom, ker bo letel avijon iz Zagreba čez Sarajevo v Belgrad. Dalje se bo prihodnje leto otvorila zveza s Celovcem in od tam na Solnohrad. V Celovcu bomo mogli prestopiti na Dunaj, Prago in severna mesta, ali pa za Benetke—Rim—Afriko. V Zagrebu, Belgradu moremo prestopiti za Češko, Madjarsko, Romunijo, Turčijo, Grčijo in še dalj do Azije, Južne Afrike in Avstralije. Seveda ostane tudi redna zveza s Sušakom, morda bo uvedena celo

dvakrat na dan v vsaki smeri. Deloma neposredno, deloma pa posredno bodo mogli torej Ljubljančani v najkrajšem času z letalom potovati v vsa večja mesta sveta.

Manjka samo še neposredna zveza z Dunajem in Trstom, tako da bi Ljubljana postala nekakšen center za južnovzhodno Evropo. V teku let pa nedvomno pride tudi do teh zvez. Zveza Dunaj—Rim bo nekoč nedvomno šla čez Ljubljano. S primernim letalom bo mogoče dospeti iz Ljubljane v Trst v 45 minutah, pri čemer je že vračunan čas, ki ga porabimo za dovoz in odvoz z avtomobilom na in z letališča do središča mesta. Pričakovati je tudi, da prične v kratkem voziti vodno letalo s Sušaka dol k dalmatinskim mestom in bomo mogli priti že v dobri poludrugi oziroma dveh urah iz Ljubljane v Dalmacijo.

Samoočehi umevno bo razvoj letalskega prometa le še dvignil ugled Ljubljane, olajšal stike s svetom ter bo naše mesto postalo to, kar po svoji zemljepisni legi zasluži — važen vozil v mreži letalskega prometa.

Srečno, zdravo in vselejše novo leto želimo vsem svojim naročnikom, čitateljem, prijateljem in oglaševalcem!

Uredništvo in uprava »Domoljuba«

Osebnosti

d 70 let je dopolnil upokojeni davčni upravitelj g. Franc Bervar v Kamniku. Bog za živi!

d V Belgradu se je mudil več dni po opravih svoje škofije ljubljanski knezoškof dr. Rožman.

d Jubilej najstarejšega gospodarkega lista — Jugoslovenski Lloyd — naš najstarejši gospodarski list, praznuje te dni svojo 25 letnico izhajanja.

d 80 let je dopolnil upokojeni ravnatelj meščanske šole v Krškem dr. Tomaž Romih. Zivijo!

Domače novice

d Tudi počitnice na strokovnih šolah trajajo od včeraj 23. decembra do včeraj 31. januarja.

d Upokojence bo gotovo zanimal predlog, ki ga je finančni minister predložil narodni skupščini. Glasi se: »Državni in samoupravni upokojenci ne morejo biti zaposleni pri državnih podjetjih in v državni službi sploh. Državnim in samoupravnim upokojencem, ki so zaposleni pri banovinah ali občinah, odstopno njihovih podjetjih in položajih, ki ne dajejo pravice do pokojnine, se bodo za dobo, dokler so v tej službi, znižali pokojninski prejemki z izjemo rodbinske draginske doklade, in sicer za eno četrtno vsem onim, kojih mesečni brutto-dohodek od te postranske službe znaša 600 do 1500 Din, za eno tretjino, ako znaša zaslužek 1500 do 2500 Din ter za polovico pri zaslužku od 2500 do 5000 Din. Upokojenci in invalidi, ki so zaposleni v državnih

ali samoupravnih službah ter imajo od tega mesečno nad 5000 Din brutto-dohodka, izgube za to dobo vso pokojnino.

d Zgodba o dvanajstih stotakih. Pred tedni že je pri nekem posestniku v Prapročah pri St. Rupertu prenočeval v hlevu neki berač, o katerem bi človek mislil, da nima niti za kovača okroglega. Zjutraj pa, ko je vstal, je strahoma opazil, da mu je med spanjem zmanjkalo 12 papirnatih stotakov, katere je imel zavite v staro cunj. Seveda njegovega »jamranja« niso bogve kako resno vzeli na znanje, kajti vsi so bili prepričani, da jih sploh ni imel. In tako je ostalo. Domači so na to pozabili, berač je pa odšel brez stotakov v svet za »kšeftom«. Pred par dnevi je pa domači hlapec Karel Obaha vozil v vinograd gnoj in je pri kidanju gnoja zadrl z vilami na mal ovitek, v katerem je bilo točno, kot je rekel oni berač, 12, še dobro ohranjenih stotakov. Stotaki so sedaj pri najditelju v Prapročah, kjer je dotični prenočeval, kamor naj pride ponje.

— Pri bledi sivorumenkasti barvi kože, utrujenosti oči, slabem počutku, zmanjšani moči za delo, žalostnem razpoloženju, težkih sanjah bolečinah v želodcu, pritisku krvi v glavi in strahu pred boleznijo se svetuje, da se skozi nekaj dni zjutraj na tešče pije čaša naravne »Franz-Josef-grenčice«. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josef« voda največ radi tega, ker na mil način odstranja vzroke mnogih bolezenskih pojavov.

Prijatelj katoliške cerkve je tudi prijatelj katoliškega tiska.

Od bolečine k ugodju

Za uspehe v življenju nam je treba zdravja in optimizma. Trpljenje in depresija sta oviri vsakega napredka. Aspirin tablete odpravijo bolečine in vračajo zdravje.

ASPIRIN

V L. Japota k. d. Zagreb, Cesta 32.
Opis in recept, pod št. 2437 od 1. III. 1932.

d Ovire pri železniškem prometu. Zardi neprestanih snežnih viharjev močno trpi železniški promet v vsej državi. Na liški progi divja med postajama Gračac in Zrnanje silovit snežni vihar. Kljub temu se promet na tem delu proge še vzdržuje. Zelo nevaren pa je položaj bolj v notranjosti, zlasti med postajama Lokve in Fužine, kjer sta v eni preteklihi noči dva tovorna vlaka ostala v snegu. Šele po večurnem naporu se je železniškim uslužbencem posrečilo, da so toliko očistili progo in odkopali vagona, da sta mogla vlaka nadaljevati pot. Na liški progi leži sneg mestoma 2 do 2,5 m visoko. Na postaji Plase je te dni prevrnil vihar tri 15 tonske vagona, ki so bili naloženi z blagom. — Tudi na drugih progah je promet otežkočen in imajo vlakci večurne zamude. — Ko to pišemo, mraz popušča.

d 600.000 Din podpore je sklenil razdeliti med brezposelne naš ministrski svet. Vsaka banovina dobi 60.000 Din.

d Regulacija Savinje se bo izvedla v desetih letih in je prvi obrok, kot poročajo, že vnešen v državni proračun. Regulacijska dela se baje prične že to pomlad.

d Odprte gorske postojanke. Stalno so odprte sledeče gorske postojanke: Dom v Kamniški Bistrici, Dom na Krvavcu, Koča na Veliki planini, nadalje hotel pri Sv. Janezu ob Bohinjskem jezeru in Zlatorog. Za poset Erjavčeve koče na Vršiču pa naj se turisti javijo pri oskrbnici ge. Julki Pečar v Kranjski gori. Glede poseta vseh ostalih koč v zimskem času dobite točna pojasnila v pisarni Slovenskega planinskega društva, Ljubljana, Masarykova cesta 14 (palača »Grafika«).

d Za kolesarje in mlekarike. Okrajni glavar za ljubljansko okolico g. Znidaršič je izdal v sporazumu z bansko upravo dovoljenje, da

smemo kolesarji, oziroma mlekarice voziti po desnem hodniku ljubljanske Dunajske ceste, gledano v smeri od Ljubljane proti Ježici. Kolesarji in mlekarice smejo voziti le drug za drugim, strogo pa je prepovedano voziti vstrie in s tem onemogočati izogibanje, oziroma prenevanje.

45 let predsednik republike Venezuela je Juan Vicente Gomez, ki te dni obhaja 25 letni jubilej od kar vlada. Tak jubilej je za države južne Amerike silno redek, saj vemo, kako hitro se tam menjavajo predsedniki republik.

Med brati Hrvati

d Kar trumoma so začeli odjavljati svoje obrate obrtniki v Zagrebu. Tako je izjavil na seji občinskega sveta podnačelnik mesta g. Paulina.

d 14 vagonov pšenice je razdelila siromakom za božič občinska uprava v Subotici.

d Naša »mednarodna zimska luka«. Nenaden nastop silnega mraza je povzročil, da je v Novem Sadu zamrznila Donava. Novosadsko pristanišče zgleda sedaj kakor velika mednarodna luka. Led je vklestil v svoje ve-rige nad 140 ladij, večjih in manjših. Od teh je polovica jugoslovanskih, ostale pa so vse inozemske in sicer angleške, francoske, romunske, madjarske, nemške, holandske in avstrijske. Tako velikega števila ladij še ni bilo v Novem Sadu. Vse te ladje pa so prisiljene,

da čakajo ugodnejšega vremena, ki naj jih reši ledenega oklepa. Življenje v zimskem pristanišču je silno živahno. Posadke ladij nimajo nobenega dela in se zabavajo po pristaniških krčmah.

— Pri boleznih srca in poapnenju žil, nagnjenosti h krvavitvam in napadih kapi zasigura »Frans Josefovac« grenčica lahko izpraznjenje črevesa brez vsakega napora.

d Usoda dveh čolnarjev. Čez Savo pri Brodu sta brodnika Marjan Ralič in Pero Grgič vozila s čolnom drva. Ze nekaj dni plovejo po Savi velike ledene plošče in zaradi tega so drvarji svarili brodnika, naj nikar ne vozita. Ta dva pa se nista menila za opomine in sta že parkrat srečno prepeljala čez Savo čoln, naložen z drvni. Okrog poldneva sta zopet naložila čoln z drvni in se podala na nevarno pot. Do srede reke je šlo. Na sredi pa se je nenadoma pojavila pred čolnom velika plošča ledu, ki jo je Grgič poskusil z veslom odmakniti. Ko mu to ni uspelo, je vstal in se z veslom upri v ploščo. Pri tem je veslo ob ledu spodrsnilo in Grgič je padel v vodo. Ralič je brž prijel za veslo, da bi mu pomagal.

Pri tem pa je tudi sam padel v vodo. Na bregu je več ljudi opazovalo strašni dogodek, ki se je odigral v nekaj sekundah. Brž so šli po nesrečencema s čolnom na pomoč, toda med tem sta utonila, ker nista znala plavati.

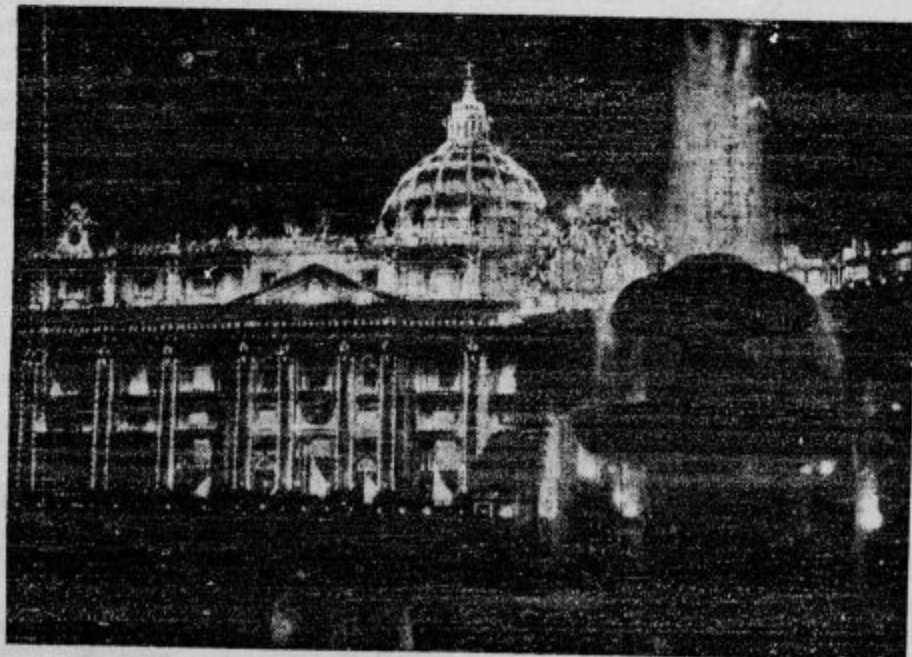
— Vsakogar in povsod lahko doleti nesreča! Zato je treba, da je v delavnicah, šolah, gospodinjstvu, avtomobilu ter povsod, kjer so mogoče nesreče, pripravljen »Fitonin«, preizkušeno zdravilo za rane. Steklenica 20 Din v drogerijah. Po po-zvetju 2 steklenici 50 Din. Poučno knjižico 11.15 pošlje brezplačno Fiton, dr. s. o. j., Zagreb 1-7.

d Kako odvadiš kokoš, da ne je jajca. V vodi skuhaj popra, paprike in soli, tako da dobiš gosto mešanico. Nato vzemi jajce, preluknjaj ga na obeh koncih in izpihni vsebino. Eno luknjo zamaži z gipsom, skozi drugo luknjo pa napolni jajce z zgornaj navedeno zmesjo ter zatvori odprtino z gipsom ali voskom. Jajce položi v gnezdo. Kokoš, ki je jajca, ga bo sicer načela, vendar pa hitro prenehala in najbrže nikdar več jajca načela.

Resnica lahko strašno trpi, a propasti ne more. Sv. Terezija Avilska.

Politični jetniki gredo na božični dopust. V Hitlerjevi Nemčiji je na desetisoče ljudi, ki so politični drugačnega prepričanja, zaprtih v koncentracijskih taboriščih. Sedaj pred Božičem je pruski ministrski predsednik izdal pomilostitev 5000 jetnikom, da se za Božič lahko vrnejo domov. Na podobi vidimo oddelke pomilostencev v taborišču Oranienburg. Če bodo pridni, lahko potem ostanejo doma.

Cerkev sv. Petra v Rimu je bila za Božič tako razsvetljena.

Iz naše prestolice

d Nekoliko statistike. Po ljudskem štetju iz l. 1931. ima Jugoslavija 13.934.038 prebivalcev. Med njimi je 6.785.501 pravoslavni in 5.262.455 katoličanov. Ostali pripadajo raznim drugim veroizpovedim.

d Število odvetnikov v Jugoslaviji je padlo od 4000 na 2800. Belgrajski advokati to žijo, da je zaslužek silno padel in da ostajajo ljudje polovico dolžni.

IGNACIJ NAROBE, TAPETNIK. GOSPOSVETSKA CESTA 6T 16 (PRI LEVU)

d Pozdrav francoskega parlamenta. Francoski parlament je na predlog poslancev Pes-sina in Montigliaca ter po navdušenem govoru drž. podtajnika v zunanjem ministertvu Petaina sprejel soglasno resolucijo, s katere pozdravlja parlament francoske republike 15 letnico Jugoslavije in izreka jugoslovanski državi svojo globoko ljubezen in pozdravlja njenega kralja, spominjajoč se pri tem njegove hrabre vloge v vrstah medzavezniških vojsk.

d Drugi znajo. Angleška družba Mines Limited Co. iz Jugoslavije v Londonu je imela

te dni svoj občini zbor. Poročila so bila zelo ugodna in so jih objavili vsi angleški in jugoslovanski dnevniki. Tako piše »Near East and India« o velikem napredku v rudniku v Trebiču, ki ga je ta družba vzela v najem. Čisti dobiček leta z dne 30. septembra je znašal 221.333 funtov, dočim je bil leta 1931-32 samo 114.348 funtov in predlanskim samo 109 tisoč 825. Produkcija je v preteklem letu dosegla 535.896 ton (lani samo 397.963 ton). Družba je skoraj ves pridelek kovin izvozila. Svinca so pridobili 58.852 ton, kositra 83.297 ton. Lani je bil pridelek 48.566 in 62.192 ton. Ta napredek je dokaz, da bo družba lahko delovala še nadalje s primernim dobičkom in je Trepča angleške pohvalne izjave popolnoma zaslužila. Kakor čujemo, bo ista družba prevzela še nekatere jugoslovanske rudnike.

d O Jugoslaviji so predavali dne 17. decembra na vseh srednjih šolah poljske republike.

d 30 manjših in večjih sani je zaplenila policija v Belgradu. Imetitelji so se namreč sankali po ulicah, kar je prepovedano.

— Ko se začne cevi posipjevati, deluje uporaba usarvne »Franz Josefov« grenčice na redno izpraznjenje črevesa in zmanjša naval krvi

d V zadnjem času vodi naša država celo vrsto pogajanj za sklenitev trgovinskih pogodb. Nekatera pogajanja se bližajo že koncu, druga pa so komaj v začetnem stadiju. Tako so pogajanja z Nemčijo in Avstrijo že končana, z Madjarsko, Albanijo in Italijo se še vrše, dočim se bodo pogajanja s Turčijo in Grčijo šele pričela. Prav tako se v kratkem prično tudi pogajanja z Bolgarijo. Podrobnih vesti o uspehu teh pogajanj še ni, če za pogajanja z Albanijo se sporoča, da bodo v kratkem uspešno zaključena.

Nesreče

d Gorelo je pri Ansovih v Orehovljah pri Kranju; 100.000 Din škode.

d Preveč se je približal peči. Družino trgovca Nikole Tešaniča v Prijedoru je te dni zadela velika nesreča. Trgovčeva žena Anica se je namreč preveč približala peči, tako da so ji plameni vneli obleko. Dobila je hude opekline, za katerimi je še isto noč v strašnih mukah umrla.

d Pri reševanju so pozabili nanj. V vasi Domrke pri Nevesinju je te dni ponosi izbruhnil požar v hiši kmeta Alekse Buhe. Zaradi vetra se je ogenj silno hitro razširil in v nekaj hipih zajel vse poslopje, iz katerega so stanovanke obupno klicali na pomoč. Prihitieli so sosedje, katerim se je s hudimi napori posrečilo rešiti stanovanke, ki so bili že več ali manj obžgani od ognja. Ko pa je bil požar na posled pogašen, so našli med pepelom mrtvega gospodarjevega sina 20 letnega Milana Buho. Pri reševanju so popolnoma pozabili nanj in tako je revež zgorel.

d Čolna med masami ledu. Pri Bački Palanki je te dni za las manjkalo, da se ni sredi Donave pripetila strašna nesreča. Dva velika čolna, nabito polna ljudi, sta dopoldne zapustila breg Donave pri Iloku, da bi dosegla nasprotni breg pri Bački Palanki. Čeprav so veslali v obeh čolnih izurnih veslači, sta vendar čolna kmalu prišla v velike težave. Zašla sta med ogromne mase ledu, ki sedaj plavajo po Donavi in ki so grozile, da bodo čolna strla. Led je gnal oba čolna vzdolž Donave. Nevarnost je bila tem večja, ker je divjal silovit snežni metel, ki je onemogočal vsak razgled. Po peturnem napornem boju s ledom in snežnim viharjem se je na posled veslačem enega čolna posrečilo, da so dosegli breg 5 km niže, kakor so nameravali, drugi čoln pa je dosegel

Panflavin

Občudujejo in zavidajo

Vsega otroka v šoli — kajti tudi najmlajši se vedo — da nas obvarujejo vsakega prehlajenja Panflavin pastile. Zlasti otroke čuvajte pred nepotrebnimi obolenji. Še predno gredo v šolo, dajte jim

Panflavin pastile.

Oglas je registr. pod S. br. 21751 od 2- XI. 1933.

KRIŽEV POT

Zgodovinska povest iz druge križarske vojne.

Angleški spisal F. Marion Crawford.

Poslovenil Jos. Poljanec.

IV. poglavje.

Bilo je jesenskega jutra zgodaj zjutraj. Morje je pritakalo ob doverskem obrežju. Kakih sto polnagih mornarjev je spuščalo v morje dolgo črno normansko ladjo z rilcem naprej preko kipečih plitvin proti sivemu globočjemu morju. Mala ladja je ležala na suhem; ob obeh straneh v višini vodne črte so bile pripete rahlo napete verige; dolga vrh pritrjena okoli velikanskega kola je držala do lankne za sidro, visoko nad vodno črto. Velik star mornar z dolgo sivo brado je počasi spuščal dolgo vrh čez vreteno, ko se je ladja počasi premikala po dobro namazanih deskah. Tam in tja se je sama po sebi ustavila in se ni hotela premakniti, dokler se ni kakim dvajset krepkim mornarjem, ki so stali do kolena v pesku, krivili svoje hrbte pod ladjainimi stranmi, upirali svoje mišičaste rujave roke v svoja ledja, z upiranjem in odjenjavanjem posrečilo doseči, da se je ladja premaknila in se zopet pomaknila proti vodi. Zadaž na krovu je stal kapitan, pripravljen, da vtakne dolgo krmilo v vodo, kakor hitro bi ladja splavala. Pri jambori — bila je samo ena — je stal Gilbert Warde in opazoval vse, kar se je godilo, z onim neveščim zanimanjem, ki ga

ljudje s suhe zemlje vedno kažejo do mornarskih opravil. Dozdevalo se mu je, da gre vse zelo počasi, in čutil se je, kakaj da možak z dolgo brado ni pripustil, da bi ladja sama zdrčala v morje. Ko je skušal razrešiti ta problem, se je zgodilo nekaj, kar ni mogel razumeti; izmed mornarjev ob straneh se je začel cel zbor glasnih klicev; kapitan pri krmilu je vzdignil eno roko in zavpil; stari mornar na suhem je zaklical v odgovor nazaj, in Gilbert je slišal ropot verig; tedaj pa si je ladja neutegoma naredila pot in švignila kakor puščica skozi nizke, kipeče valovje v visoko se dvigajoče sivo vodovje, dokler se ni končno ustavila ter se mirno zibala ob svojem sidru, ki sta bila vrgla dva na prednjem delu stoječa mornarja. Uro pozneje je plula ladja, ki jo je gnalo dvajset vesel in ugoden južnozapadni vetrič, daleč po Angleškem prelivu, in ker je bil veter trajno ugoden, je kapitan še pred nočjo vrgel sidro skoraj tik pred gradom grofa Flanderskega v mestu Calais.

Tako je Gilbert Warde zapustil Angleško kot popotnik, izdedinjen od vsega, kar bi bilo moralo biti njegovo. Za vse, kar je imel pri sebi, oklep in orožje, dobra obleka, kakor pristojna mlademu plemiču na potovanju, dvoje konj in denarnico, ki ga je s svojo vsebino imela vzdrževati več mesecev na njegovi poti, za vse je bil hvala dolžan Lambertu de Clare, opatu iz Sheeringa. Seboj je imel dva služabnika; nekega svetilolasega saksonskega dečka, ki je pribežal k njemu z gradu Stoka v samostan Sheering ter nikakor ni hotel zapu-

stiti Gilberta, ki je bil v njegovih očeh njegov postavni gospodar; poleg tega še drug mladenič njegovih let, najdenec, ki so ga menili po nekem svetniku svojega reda krstili za Dunstana; vzrejen in vzgojen je bil v samostanu; videti je bilo, kakor da ne ve niti, čigav otrok da je bil, niti odkod da je bil doma; vendar ga v samostanu na noben način niso mogli pripraviti do tega, da bi vstopil v noviciat, dokler je bilo na svetu dovolj prostora za popotnike in pustolovce. Bil je zelo nadarjen človek, bistro glave in dobrega spomina, ter je govoril latinsko, normansko, francosko ter angleško-saksonsko prav tako gladko kakor vsak menih iz samostana; vrh tega je bil urnih rok in lahkih nog, imel drzovite črne oči; bile so take, da skoraj ni bilo mogoče videti zenice, dočim je bila beločnica modrosiva in sem ter tja nabrekla; njegovi lasje so bili kratki, gladki in črni, obraz pa je bil tak, da se je človek nehotе zmisli na mladega sokola. Tako vneto je prosil, da bi mu dovolili iti z Gilbertom, in tako jasno je bilo, da ni bil rojen za to, da bi klečal pred oltarjem, da mu je opat dal dovoljenje. Tekom poslednjih tednov pred Gilbertovim odhodom, ko je postal takorekoč vsako uro čvrstejši in ni mogel več strpeti, da bi bil zaprt v samostanu, se je bil seznanil z Dunstanom; hodil in jeznil je z njim na sprehod, se spustil včasih z njim v dolge pogovore o veri, vesti in časti, in kmalu sta se sprijaznila, ne baš kot prijatelja in enacega stanu, nikakor pa tudi ne kot gospod in prostak; med njima je bolj zavladało ono raz-

breg 9 km proč od kraja, kakor navadno. Potniki v obeh čolnih, med katerimi so bile tudi ženske, so bili napol mrtvi od mraza in strahu in so morali nato še par ur hoditi v največjem snežnem meteu, da so dospeli do Bačke Palanke.

d Po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi so stali te dni pred ljubljanskim sodiščem g. David Doktorič, duhovnik-ekspozit v Radomljah, čevljarški mojster Ciril Grilj iz Moravč in Anton in Cecilija Bonča iz Trbovi pri Smledniku. Prva dva sta bila oproščena, za ostala dva je bila obravnava preložena v svrhu zaslišanja še nekaterih prič.

Novi otroci

Človek, glej dognanje svoje. V Celju je umrl 79 letni črkostavec Josip Stergar st. — V Mariboru so pokopali strokovno učiteljico M. Emanuelo Trstenjak. — H Gospodu je odšel po večno plačilo častni kanonik in župnik slovenjebistriški g. Jožef Cerjak. — V Clevelandu v Združenih državah Amerike je odšel v večnost 59 letni Franc Hočevar iz Starega trga pri Ložu. — V Stranjah na Dolenjskem se je preselila v večnost 85 letna Omanen Marija roj. Eržen, teta višnjegorskega župnika Omanha. — V Starem dvoru pri Škofji Loki je zaspal v Gospodu 21 letni Janko Krajnik. — V Novem mestu je zatisnil trudne oči na veke biseromašnik g. Josip Rome. — V Novem mestu je umrla Terezija Ogrin. — V Ribnici je na veke zapustil svoje drage posestnik, trgovec in gostilničar Anton Lovšin. — V Ljubljani so umrli Dušan Serneč ml., sin vsučiliškega profesorja ing. Dušana Serneca, Marija Kramar, mati blagajnika poštne hranil-

VINO pristno in poceni dobite pri
Centralni vinarni
v Ljubljani

merje, kakor je pogosto obstojale med vrbom in oprodo, dasi sta bila istih let in dasi ni imel Gilbert nobene nade, da bi si v kratkem pridobil viteško čast.

Nasprotno pa je vse kazalo, da ni bilo močnega, da bi se Dunstan kdaj mogel razviti v viteza. V njegovih nazorih o viteštvu so bile čudne majhne vrzeli, v njegovih нравnih nazorih čudna, neobčutljiva mesta, ki so pričala o drugačem pokolenju, drugačnih mislih in nazorih, o izročilih nekega sveta, ki je bil starejši in manj priprost od onega, v katerem je bil vzrastle Gilbert.

Gilbert je bil zgled plemenitega mladika onih časov, ko je solnce viteštva razorilo nad dobo nasilja, vendar še ni popolnoma vzšlo. Bog, čast, ženska — to je tvorilo preprosto trojico vitezove vere in spoštovanja od tistega trenutka, ko je Cerkev pričela ustanavljati redove oboroženih mož, z lastnimi obredi in obljubami, ter tako za vedno združila vzvišene nazore o pravem krščanstvu in pravi plemenitosti.

Ker se v onih dneh lajki niso mnogo učili pravih ved, je igrala vzgoja v svojem najpreprostejšem in najbolj prvotnem smislu zelo veliko vlogo v življenju, in Gilbert si jo je pridobil v najboljši in najvišji obliki.

Da je bil človek poštenjak v onih časih, ko je bil Henrik Plantagenet dvanajstleten in je bil Gilbert Warde na potu na dvor vojvode normandskega, ni bilo treba posebnih nadarjenosti; nekaj načel in dve, tri spretnosti je bilo dovolj; zato pa je bilo treba poznati te

in zmanjšano gibanje v zimskem času so glavni vzrok slabe prebave želodca, čestih omotič, zaprtosti in nerednega črevesnega delovanja. Kri cirkulira prepočasno po žilah. Stare bolezni se vsled mraza zopet izraziteje pojavijo. Poopneje žil, hemeroidi, zamašenost srca in razne živčne bolezni. Posebno zrelejšje in starejše osebe so tem nadlogam podvržene. PLANINKA-ČAJ-BAHOVEC uničuje povzro-

Težka zimska hrana

čitelje bolezni — obnavlja in čisti kri — urejuje krvni obtok ter tako deluje blagodejno na vse telo in na vse splošno zdravstveno stanje. Zahtevajte v apotekah in drogerijah izrecno le »PLANINKA-ČAJ-BAHOVEC, ki se ne prolaža odprto, temveč le v zaprtih in plombiranih zavitkih po Din 20, — in z napisom proizvajalca:

Apoteka Mr. BAHOVEC, LJUBLJANA
R-g št. 1250 — 30. VII. 1932

nice, Benjamin Linkitz, skontist Prve hrvatske štedionice, Minka Golobova, žena žel. ravnateljca v p., Marija Zolli, Ana Simončič. — Naj počivajo v miru!

d Smrt 90 letne učiteljice. Te dni so pokopali v Zagrebu najstarejšo bosansko učiteljico 90 letno Anko Drkuljič. Službovala je v Bosni še pod turško vlado.

Razno

d Akejski odbor Združenja borcev Jugoslavije priredi 7. januarja 1934 ob pol 11 dopoldne v veliki dvorani hotela Union javno zborovanje povodom pete obletnice šestojanuarskega manifesta Nj. Vel. kralja Aleksandra. Na tem zborovanju, ki hoče obuditi ideje vodje našega naroda, bodo nastopili s svojimi govori zastopniki bojnih organizacij. Natančnejši program bo objavljen pravočasno v časopisu in na lepkih.

d Ropar jim je ušel. Pred časom je kaznilnica v Zenici izdala tiralico za pbeglim roparjem Jovanom Rašičem, ki je bil zaradi cele vrste zločinov obsojen na smrt. Rašičev beg

iz kaznilnice je prav skrivnostni in ga je vsako kaznilnica zama poskušala razjasniti. Zakrknjeni zločinec je pustil na dvorišču kaznilnice svoje okove ter skočil čez zid. Kakor so oblasti sedaj zvedele, se je zločinec zatekel v črnogorske planine, odkoder je pobegnil v Albanijo. Sedaj se nahaja pod Privim imenom v Tirani. Naše oblasti bodo zahtevale od Albanije, da ga jim izroči.

Naznanila

n Ljudskim odrom, ki žele uprizoriti znamenito »Čarski sel«, sporočamo naj pišejo poznanstvo na naslov: Ivan Redenšek, Domžale. Igro po poročamo.

n Prosvetno društvo v Preski pripravlja veselo igro »Narodni poslanec«, ki jo bo uprizorilo na Silvestrov večer ob 20 in na Novega leta dan ob 18. Na Silvestrov večer bo pred igro še koncert, ki ga bo proizvajala preška godba. Igrala bo tudi prireditelj Kdor se hoče pošteno nasmejati, bo gotovo prišel.

d Skozi usta prihajajo v naše telo povzročitelji mnogih nalezljivih bolezni. To lahko uspešno preprečimo le s temeljitim razkuženjem ust in grla s slovitiimi Panflavin-pastiljami »Bayer«.

preproste zahteve v njihovi najboljši veljavni obliki ter ono popolnost v malo zadevali, ki je bila vedno v vseh časih podlaga družabne premoči. Zgodovina pripoveduje o umetnikih-amaterjih, vojaki-amaterjih, državnikih-amaterjih; nikdar pa še nikdo ni čul o gentlemanu, poštenjaku-amaterju. Gilbert Warde je znal nekoliko latinščine razen ono malo molitev, ki ga jih je naučil domači grajski duhovnik v Stoku; toda v moč teh molitev je veroval z vsem svojim srcem in vso svojo dušo. Normanska francoščina plemenitavev na Angleške; ni bila več tista kakor njihovih bolj olikanih bratrancev onstran morja; toda dasi ga je jezik izdajal, da je Anglež, je imel Gilbert na sebi nekaj, kar je bilo med njegovimi sovrstniki večje vrednosti kakor francoski naglas — dostojanstvenost, neprisliljena blagodušnost, odkritosrčna vrljnost. Poleg vere in dobrih, lepih šeg je bila tretja pglavljna lastnost izurjenost v orožju. Kakor smo bili videli, je bil Gilbert kos borilecu, ki je bil na precej dobrem glasu. Edina neobhodno potrebna lastnost za odličnjaka v njegovih časih je bilo popolno poznavanje lova kot lepe umetnosti v vseh njegovih panogah, počenki od lova s sokoli vse do lova na divje mrjase; in v tem oziru je bil Gilbert najmanj enak vsakemu povprečnemu mlademu plemenitaku. Kljub svoji mladosti je bil torej dodobra sposoben za svet. In poleg omenjenih prednostij je imel še eno zelo veliko; namreč da je čutil, dasi je bil namenjen med tuje ljudi, da bo pri tem srečeval ljudi, ki so vsi bili vzgo-

jeni, da delajo in mislijo kakor on sam in mislijo, da so njihovi načini delovanja in oblikovanja zelo boljši kot drugih ljudi.

Ko je Gilbert jezdil ob sipinah, ni pomisljal o lastnih nadarjenostih ali nadah. Njegovo življenje se mu je vsled nenadne in nepolne spremembe dozdevalo zelo čudno, spomembe iz več ali manj mirnega življenja — v katerem mu je gotovost premoženja, kmajevni ugled in nemotena ljubezen delala miselnost častihlepnost ničeno, nespametno — v položaj, ko je imel samo dvoje dobrih kosov, dobro orožje in nekoliko drobiža, da si osvoji svet. Toda celo ta velika razlika v zunanji okoliščinah je bila neznatna v primerih globlji in žalostnejši nesrečo, o kateri mladi mož razmišljal, ko je jezdil svoje podalje, in ki mu je že ugrenilo mlado življenje; s tem, da mu je uničila največjo in najkrajnejšo iluzijo ter njegovo najdražje in najprejnejše upanje.

Ko je padla podoba njegove matere in oltarja, na katerega jo je bil sam postavil, je bila popolnoma uničena njegova otroška doba, kakor jo je vedno videl. Ko se je na tako strašen način razkrila njena prava narava, se je spričo velike zlobnosti ono malo dobre, kar je morda bilo v njej, popolnoma razbilo in nič. Nemogoče vendar je bilo, da bi ona, ki se je tekom enega meseca poročila z morilcem svojega očca, kdaj čutila sploh kakor resnično ljubezen do Raymonda Warda ali da je kdaj poznala vsaj majhno pravo nagibnjo do sina, ki ga je najprej prepustila nje-

Gustav Strniša:

Zadnji Božič Janeza Zablode

Janez Zabloda je že pozabil, kdaj je pošteno božičeval. Njegovo življenje je bilo večno tavanje po svetu. Nekdaj, ko je bil še mlad, je imel ženo in sina. Pa je žena umrla na jetiki in kmalu za njo tudi njegov edinec.

In potem je Zabloda opustil svojo trgovino na deželi in se spet lotil potniškega poklica. Od mesta do mesta je hodil, ponujal je blago in nabiral naročila za večjo galanterijsko trgovino. Čudno mu je postalo včasih. Sedeč v vlaku, se je sredi noči hipoma spomnil:

»Nocoj je božični večer!«

In opazoval je ljudi. Skoraj nikogar ni bilo v vlaku, sprevodniki so bili ta večer posebej prijazni in nekam domači. Vsak je pač mislil na svoj tihi dom, kjer sedi deca in žena pri jaseleah ter misli tudi na svojega skrbnega očeta, ki mora prav ta večer opravljati svojo službo na vlaku, ki drvi daleč skozi sveto božično noč.

Spomnil se je starikavega sprevodnika, ki je neko leto na ta večer posedel v njegovem kupeju, ga prijazno gledal, mežikal in dejal:

»Gospod, nocoj nas je na vlaku vseh skupaj samo deset. Pomislite, trije uslužbeni in sedem potnikov. Nocoj je pač vsak doma, samo če ima svoj dom.«

Potem je privlekel od nekod majhno smrečico s svečkami, ki so bile manjše od cigarete, prižgal jih je in hitel kramljati.

»Veste, vsako leto rad ostanem v službi na sveti večer, saj mi je tako hudo, če se spomnim, da sem prav na ta večer izgubil svojo mater. Star samec sem in mati je bila edina ženska, ki sem jo ljubil. Je že tako, vsak ni ustvarjen za zakonsko ljubezen. Ne rečem, da mi nobeno dekle ni bilo všeč. Toda prepočasn sem bil in zdi se mi, da sem se

v življenju prenerodno kretal, da sem pa bil toliko spretnější na vlaku, kjer sem opravljal službo. Da, mati mi je umrla na sveti večer. Zato se rad vozim ta večer okoli. Tako mi je, kakor bi potoval v sveto noč nji naproti nekam v daljavo, sam ne vem kam, menda v nebesa.«

In potem se je Zabloda spomnil na slepca, s katerim je potoval v božično noč. Prijazen in tihi je sedel tisti človek v nekem kotu in ko ga je Zabloda ogovoril, je bil ves vesel:

»Samo, da nisem sam. Veste, ta večer vidim mnogo, mnogo! Svetovna vojna mi je vzela moji dragoceni pogled. Na sveti večer se mi pa dozdeva, da spet vidim jasneje kakor kdaj poprej. Vse tiste boje vidim in vso prestano bolečino. In potem vidim skrivnostni mir svete noči.«

Prav okoli božiča je bilo, ko sem izgubil vid. Tisti nesrečni šrapnel!

Da, da, okoli božiča je bilo. Zdaj pa vsako leto o božiču spregledam. Vsako leto o božiču vidim jasno kakor v belem dnevu z zdravimi očmi. To niso spomini, to je skrivnostno božje odrljivo. Vso lepoto življenja gledam in vso minljivost in moja bolečina izhlapi kakor rosa na solnce.

Veste, dekle sem imel, ki me je ljubilo kakor nikogar na svetu. Hotela me je poročiti, čeprav sem bil slep. Nisem je hotel onesrečiti, pobegniti sem in nikoli več ni čula o meni. Kmalu sem slišal, da je odšla v samostan.

In odslej se mi zdi, da je moje življenje tiha samostanska samotja. Moja nezabna deklica, skromna redovnica, hodi po tej samoti in skrivnostni Bog sam jo blagoslavlja.

Zabloda je premišljeval in se poglabljal v spomine. Vlak je enakomerno drdral dalje.

Starček je odprl okno in se zagledal v noč. Zadržela je nad njim rimska cesta in bilo mu je, da je bleščala se zibelka, v kateri spi božji Otroč.

Ali se ni nekaj zganilo v vesolju? Zibel

se je stresla. Nebeško Dete vstaja. Vse nebo je zasijalo. Zvezda se je utrnula.

Starček sanja in misli na svojo mladost in na svoje izgubljeno vero. Nenadoma mu zakipi v duši čudovito nežno čustvo, tiha, domača vera se vzbudi v njegovem srcu. Na vaško cerkev misli, kjer je preživel svojo prvo mladost in na tiste domače jasele.

Spet se nagne skozi okno. V daljavi začuje zvonjenje, ki se meša z ropotom lokomotive. V višavi še vedno vse žari, kakor bi se zvezde nižale bolj in bolj.

Vlak obstane.

Nasproti dirja drugi vlak in le za las je manjkalo, da nista zdrvela drug v drugega.

Popotniki izstopajo. Polnoči je. Vsi si stiskajo roke in si čestitajo, da so ostali živi ter si žele srečen božič.

Stari popotnik pa leži v kupeju naslonjen na okno in se mirno smehlja. Jezuščka vidi. Tiho, po božjih zvezdah, je priplaval k njemu in ga poljubil na staro velo lice. Starček je čutil, kako se je odtrgala duša od telesa in splavala k božjim jaseleam proslavljat sveto božično noč.

Ivan Albrecht:

Večer v Rožu

Kdo šteje ob Dravi

naše domove, naše grobove?

Kdo čuje srca, ki kot v puščavi

voda neslišno usihajo, mro?

Veter s planine

boža zasužnjenim trde okove.

Z glasom zamolklim, z glasom davnine
trpko vprašuje: »Kdo je kriv? Kdo?«

govori usodi, potem pa izdajski oslepelih za njegove rojstne pravice. Tempej, v katerem je bila ona, je bil še v njegovem srcu in je prazen žaloval za njo. Zakaj njenega prostora ni zavzelo nič; ona se ni spremenila, odšla je in seboj je vzela vse življenje nežnih in dragih spominov. Ko so jo iskale njegove notranje oči, niso našle ničesar in njihov ozenj je upasal v njeni temoti. Ona ni bila tako resnično mrtva kakor njegov oče, marveč mrtva glede časti. Tam je ležal oče, ko mu je Gilbert poslednjikrat zrl v blede obraz in trdo, v oklepu se nahajajočo postavo, toda bil mu je vedno še isti, isti, kakor je bil v življenju in kakor je bil pozneje na onem prostoru miru, kjer počivalo vrli možaki. Iz njegovih mirnih potez je verno odsevala resnica, za katero je bil živel vse svoje življenje, v prekritih rokah na prsih je bil poslednji zunanji simbol in znamenje preproste vere, ki je bila vodnica njegovega življenja; v njegovih krepkih, ravnih obrzih moči, ki je bila še v smrti silajna, pa se je zrcalila cela vrsta dobro izvršenih silnih dejanj. Živ je bil svojemu sinu prvi možak pred vsemi drugimi; tudi v smrti mu je ostal možak vseh možakov, brez sebi enakega, brez sebi podobnega. Na tem ni bilo nič, da je sedaj bil nem, saj je vedno govoril in ljubil resnico; nič ni bilo na tem, da je bil nepremičen kakor kamen; saj njegova roka je bila urna pri udarcu ali sunku ter je delila nepozabljive udarce za dobro stvar; ali da je bil gluhi; saj je vedno uslišal klic slabotnih; ali da je bil slep; saj njegove oči so

bile videle luč zmage ter s pogumom zrle častni smrti nasproti. Zvest, zanesljiv, hraber, močan je ostal v srcu svojega sina, v vseh ozirih isti kakor poprej. Ko pa se je Gilbert ozri v temo na drugi strani in ko so ga marsikdaj pekle nejkane solze, si je želel, da bi mu tudi mati ležala poleg očeta, mrtva sicer po telesu, toda vedno živa njemu v tem oziru, v katerem je ženska neumrljiva; da bi jo še vedno ljubil, da bi jo še vedno častil, da bi jo še vedno ubogal, da bi mu bila za vedno mati in da bi bil on v mislih njen otrok vse v svojo starost, vse do smrti.

Ko so se mu pa misli vračale na njegov dom, mu je mesto vsega tega prišla naproti ženska sama, ne taka, kakor jo je bil vedno videl, temveč kakor so jo včasih drugi videli. Dejanje, ki ga je storila — največje, najhujše, najbolj nepreklicljivo — ji je bilo brati z obraza, in spomin je Gilberta nehote spominjal na podrobnosti njegove ljubezni do nje, ki jih je nekdaž zavračal. Mrzli obraz je bil strog in trd kakor kamen, globoke, modre oči so bile nemirne, neverne in hinavske, male rdeče ustnice so bile zaničljivo odprte, da bi kazale okrutne majhne zobe, in v njenih temnorjavih lasih je bilo videti svetlikanje ognja. Boljše bi bilo, ako bi bila mrtva, tisočkrat boljše, da bi pred časom nenadoma umrla, kakor da bi bil tak obraz edini spomin njenega sina na njegovo mater.

Poteze njene podobe so bile na šibkih mestih njegovega srca razjedene od ostrine njegove prve žalosti in jedka kislina nekega

novoga, nenaravnega sovraštva jih je dan za dnevom globlje razjedala. In ko se mu je duh proti njegovi volji baval z njo in je spoznal, da je preklinjal njo, ki ga je rodila, se je v svojem velikem obupu vrnil k misli na po-božno življenje.

Dasi pa ga je vlekel k sebi in govorilo do vsega v njegovi naravi, kar je bilo dobro, ko ga je smrt mladane pahnula v grob, se sedaj ni več tako glasno oglašalo, ni bilo več tako močno prepričevalno. Prav dobro je razumel, da more samostan podati življenje edino možakom, ki so se borili v marsikateri nesreči, od svetlobe do teme, od sreče do žalosti, — možem, ki niso ljubili ničesar, upali ničesar, sovražili ničesar več. Iskali so mir kot edino pomensko dobroto, ki je morejo postati deležni; in v samostanu je vladal mir. Ker jim je za življenje zamrlo vsako upanje, so uživali okrepčanje v upanju na prihodnje življenje. Samostan je bil dober za ljudi, ki so propadli v ljubezni in vojski. Vse drugo načelo pa mora veljati za one, v katerih je bila mladost ranjena, ne mrtva, kojih srca so bila žaljena, toda ne usmrčena, kojih kri je bila še vedno čvrsta in vroča za dobro in slabo, za ljudi, ki so imeli boje še pred seboj. Proti usodi mora biti nek lek, s katerim se ne žali Boga, neka borba proti božji volji, ki ne sme biti upor, neko življenje, v katerem krepost ali čednost ne sme pomeniti ječe za dušo in telo in upanja na odrešenje iz menihove celice.

Kakor mnogi gorečniki tudi Gilbert ni

Radio

Vsak delavnik: 12.15 Plošče. 12.45 Poročila. 13.00 Cas, plošče, 23.00 Konec. — Četrtek, 28. dec.: 18.00 O pravi štedljivosti. 18.30 Pogovor s poslušalci. 19.00 Srbohrvaščina. 19.30 Plošče po željah. 20.00 Prenos iz Belgrada. 22.00 Cas, poročila in Radio-jazz. — Petek, 29. dec.: 18.00 Smučarska gimnastika. 18.30 O viteških sekcijah Narodne odbrane. 19.00 Telovadba. 19.30 Plošče. 20.00 Prenos iz Zagreba. 22.00 Cas, poročila, plošče. — Sobota, 30. dec.: 18.00 Plošče, stanje cest. 18.30 Zabavno predavanje. 19.00 Ljudski nauk o dobrem in zlu. 19.30 Zunanji polit. pregled. 20.00 Radio orkester. 20.30 Vokalni koncert ge. Štefanije Repovšve. 21.00 Božične skladbe izvaja mandolinistični kvartet. 21.30 Cas, poročila. 21.50 Radio orkester in jazz. — Nedelja, 31. dec.: 7.45 O organizaciji in o delu za družinskih ustanov za milekarstvo. 18.15 Poročila. 18.30 Gimnastika. 9.00 Versko predavanje. 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve. 10.00 O steklini. 10.30 Vokalni koncert Julija Beletta s spremljevanjem Radio orkestra. 11.15 Slovensko glasbo izvaja Radio orkester. 12.00 Cas, plošče. 16.30 Tijardović: Mala Floramye na ploščah. 18.00 Koncert vrhniške godbe na pihala. 19.00 Pestra ura članov Nar. gledališča. 20.00 Radio orkester. 20.45 Fantje na vasi. 21.15 Humoristično posnemanje instrumentov. 21.45 Cas, plošče, poročila. 22.30 Citraški duet Mezgolits in Kilerle vmes poje kumlete g. Bajde. 23.30 Novoletni pozdrav (pevski). 24.00 Govor. — Ponedeljek, 1. jan.: 7.30 O svinjereji. 8.15 Poročila. 8.30 Gimnastika. 9.00 Versko predavanje. 9.30 Plošče. 10.00 Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. 11.00 Slovenska glasba. Radio orkester. 12.00 Cas, plošče. 16.00 Peestre slike članov Delakovega gled. studija. 17.00 Dolinikov šramel kvartet. 20.30 Prenos opere iz Belgrada. — Torek, 2. jan.: 18.00 Otroški kotiček. 18.30 Plošče. 19.00 Francoščina. 19.30 Moja pot po Norveški. 20.00 Plesna glasba, izvaja Radio orkester. 21.00 Samospevi gđc. Anite Mezelove. 21.30 Cas, poročila, plošče. 22.30 Angleške plošče. — Sreda, 3. jan.: 19.00 Komorna glasba. Radio kvintet. 18.30 Radio orkester. 19.00 O vzhodu. 19.30 Pregled razvoja ruske drame. 20.00 Vjolinški koncerti Karlo Rupla. 20.45 Klavirski koncert Jadvice Poženelove. 21.30 Kvartet Glasbene Matice. 22.00 Cas, poročila, plošče.

Prijatelja spoznaš v nesreči, poživovalnega »Domoljubovega« naročnika pa v svetovni krizi.

vedel ničesar o svetu in je poln prirojene vere v popolnost sanjal o uresničenju soglasja med dvema nasprotjema — med verskim življenjem in življenjem sveta. Take sanje niso bile videti tako fantastične v onih dnevih, ko je na njih slonela ista ideja viteštva in ko so jih mnogi vrli možaki naredili vse prej, nego sanjarske ter so izvrševali čednost na neomikan, preprost način, ki bi morda v moderni družbi ne našel milosti, dasi bi utegnil v nebesih zadostovati. Verska ideja se je močno oprijela Gilberta in precej časa pred odhodom iz samostana je začel zahajati k vsem svetim opravilom in koru, še vedno noseč oblačilo novince, ki so mu ga iz početka oblekli zgolj kot bolniško oblačilo. Sedaj pa, ko se je nahajal zunaj med svetom, da bi si poiskal svojo srečo, so se mu videle hlače in jopič ostroge in rokavice nekam čudne; bolj domačega bi se počutil v meniški kapuci. Čutil je, da ne bo v svojem življenju nikdar popolnoma izgubil meniškega duha in dobro je bilo zanj, da ga ni mogel. Stal je na oni nevarni ozki pečini med preteklostjo in sedanjostjo, do katere usoda prej ali slej povede skoraj vsakega človeka, ki ima kaj sreče, kjer utegne vsak korak pomeniti padeč in kjer pomeni padeč prav toliko kakor poguba. Vse ono, za kar je živel, vse ono, kar je upal, vse ono, kar je ljubil, vse mu je bilo siloma in naenkrat odvzeto. Nikjer ni bilo upanja, nikjer vodnika in na obeh straneh njega mu je zijal strašni prepad obupa nasproti. Celo opomin na njegovo prvo ljubezen je bil za-

138.000 dinarjev

je izplačala doslej »Domoljubova« uprava svojim redno plačujočim naročnikom, ki jim je ogenj uničil domacijo ozir. hišo, v kateri so stalno prebivali, zato, ker so

takoj ob novem letu plačali celoletno naročnino na Domoljuba

Storite tako tudi Vi, ker pač nihče ne ve, kaj ga čaka v letu 1934.

Gustav Strniša:

Boltežar

Boltežar je bil majhen, bebast in neroden, njegov obraz je bil kozast, oči sive in plabe, a misel počasna kakor polž. Rad je postal pred svojo kočo, si drgnil svoj topi nos, se neumno smejal in molzel redke kocike, ki so mu silile iz brade.

Ce so fantje vasovali v drugi vasi, so vedno povabili Boltežarja. Ko so jih domačini napodili, je bil Boltežar vedno zadnji in odnesel je vse bunke, a fantje so bili med tem že doma in so bili veseli, da je Boltežar zadržal napadalce, saj njega ni nihče preveč namlatil, ker ni bil čist pri pravi pameti.

Kadar je bilo žegnanje, je bil za zvonarja vedno Boltežar, zvonil je in zvonil ne da bi se utrudil. Prijazno se mu je smehljaj obraz, a ubo je bilo zamaknjeno v zvonce brnenje, ki je odmevalo čez polja in griče.

Ko je v vasi gorelo, je bil Boltežar prvi gasilec. Pri težki brizgalni je stal in krepko črpal vodo v sesaliko, dočim so stali na nasprotni strani kar trije in se potili na žive in mrtve.

Boltežar je bil sin uboge deklet. Dokler je bil otrok, so ga brali kakor bedno mače,

ko je zrasel, se je pričel zoperstavljal. Otroku je bila služba pastirja, nekaj vzvišenega, a ko je bil pastir, je bila edina njegova želja, da bi dosegel službo in čast hlapca.

In Boltežar je postal hlapec, saj ni bil tako neumen, da bi ne mogel opravljati svojih poslov, le bolj počasi mu je šlo. Ni pa delal kakor drugi ki so nejevoljni, da morajo biti hlapci, ki garajo samo zavoljo mezde in kakor nejo usodo, ki jih ni pri rojstvu položila v gruntarsko posteljo. Boltežar je bil srečen, da je bil hlapec, ljubil je gospodarja in ga za dehovnim gospodom najbolj spoštoval.

Pa so klicali Boltežarja na nabor in šel je, a 1930 ni bil niti sam, niti se ni moral vesti.

Pa so Boltežarja pri vojaki preizkušali. Vzdignil je petkrat toliko ko drugi. Ker je tako močan, bo tudi veliko snedel, so si dejali podčastniki in hoteli so premeriti njegovo lakoto. Boltežar se jim je zaljubljenost smejal in snedel vse kar so mu dali, pa je rekel, da bi še pospravil brtavs dobre bele pogače, samo če bi jo imel.

Ker je Boltežar svoj trideseti dan vojaške službe znal prav toliko kakor prvi dan, so ga odslovili, češ da je sicer pravi hrust, da pa ima možgan manj kakor vsak otrok.

Vse drugo je takoj pozabil, a tisto o mo-

krit z navidezno nepreklicljivo prepovedjo Cerkev in v njegovem duševnem razpoloženju se mu je misel na Benriko videla kakor izkušnja v smrtni greh.

Pri odhodu iz Angleške brez pravega cilja, toda z nekim nejasnim namenom, da bi šel prav do Jeruzalema, je bil bolj poslušen opatu iz Steeringa kakor prijateljskemu svetu in njegova poslušnost je bila močno podobna samostanskim pravilom. Lambert de Clare, ki je bil posvetnjak, preden je postal cerkveni dostojanstvenik, in mož sreče, preden je postal vladar menihov, je dobro razumel Gilbertov položaj, in vsilil mu je najboljšo zdravilo. Lek za potro srce — ako je sploh kateri — ne obstoji v samotni in molitvi, marveč v tem, da zoprva ranam in ostrosti posvetnega življenja; in opat je skoraj siloma odstranil svojega mladega prijatelja, da ne bi živel kakor ostali njegovega reda, in mu je nasvetoval romanje v Sveto deželo kot nekako sredstvo, da bi zadostil njegovim verskim željam.

Kar se tiče materialne pomoči, ki jo je Gilbert prejel, ni bilo v onih časih za revnega plemiča nič sramotnega, ako je prejel denar in druge darove od bogate in mogočne osebe kakor je bil opat iz Steeringa; saj je bil pričnan, da si z lastnimi rokami pridobi toliko premoženja, da mu bo v obilni meri mogoče poplačati posojilo. Kar se tiče njegovega pravega cilja, mu je bil opat, ki je smatral svoj samostan kot daleko vzvišen nad strankarske boje in se skrivaj smejal svojim bratrancom, ki so podpirali novega kralja Stefana, nasve-

toval, da naj se poda naravnost na dvor Bogomira Plantagenetskega, vojvode normandskega in dvornega maršala francoskega, soprogi postavne angleške kraljice Maude. Tako je Gilbert sedaj jezdil tja; na njegovi desnici je bil Dunstan na njegovem drugem konju, Alrik, čvrsti saksonski hlapec in lokostrelec, pa je jezdil za njima na krepki muli, ki je nosila vrhu tega še ostalo Gilbertovo lastnino.

V. poglavje.

Bogomir tisti čas še ni bil dolgo vojvoda normandski. Dvakrat, trikrat je bil prišel in Anžuja s svojo vojsko, da bi prevzel postavne dedščino svoje žene v svojo posest. Toda vselej so ga odbili in pognali nazaj v njegovo deželo; končno pa jih je vseeno premagal in izlezna volja tega moža, čegar kraljevska rodovina je imela dati Angleški štirinajst kraljev, je prisilil Normandijo, da se mu je podala. Potem je vladal v miru. Vendar se ni čutil na prestolu tako trdnega, da si ne bi želel dobrega prijateljstva in močnih zvez, hkratu se pa je oziral naokoli, kje bi dobil pomoči za svojo ženo v njenem boju za angleško krono. V svoji časti kot dvorni maršal francoski se je navadno dal zastopati po odposlanem; zadnjič pa se je sklenil potovati v Pariz v nadi, da bi si pridobil mladega kralja Ludovika in morda tudi krasno kraljico Eleanor, ki je bila fevdna vladarica v pokrajini Guienne, Poitou in Akvitaniji in v resnici bolj mogočna oseba nego kralj sam.

Tako se je zgodilo, da je Gilbert, predno

lganih si je dobro zapomnil in kadar je ustre-
li kakega kozla ali samo kozlička, se je ve-
dno izgovorjal: »Še toliko možgan nimam ka-
kor otrok, pa hočete, da bi vse prav naredil!«

Neko jesen je povenjen poplavlja vas.
Med rešitelji je bil najpridnejši Boltežar. Na
majhnem splavu je spretno veslal okoli in re-
ševal ljudi. Zvedel je, da je soseda Milka
sama v hiši in je v nevarnosti. Zagnal se je
tja, privezal splav k orehu pred hišo in vdrl
skozi okno. Deklica je slonela pri peči in jo-
kala. Bila je nežna, šibka šestnajstletnica,
vendar še skoro otrok.

Boltežar ji je ukazal, naj gre z njim, pa si
ni upala. Po sobi je v vodi plavalo nekaj foto-
grafij, tudi njena slika. Mimogrede jo je vjel,
si jo vtaknil v žep in že je dvignil dekle skozi
okno, jo postavil na splav in kmalu sta bila
pri bregu. Tedaj je videl, da se je močni oreh
nagnil. Divje je sunil splav, da je obstal na
bregu in Milka je bila rešena. Tedaj je videl
njeno sliko, ki mu je zdrknila iz žepa in za-
plavala v vodi. Pognal se je nazaj v vodo in
zaječal. Orebove korenine je izpodjedla voda
in že ga je deblo udarilo po nogah. S sliko v
roki se je pognal na breg mahajoč samo z ro-
kama, saj nog sploh ni čutil. Občepel je na
bregu in strmel v svoji nogi, ki sta bili pre-
lomljeni, začutil je bolečino in pričel ju je
gladiiti.

Tedaj je pa pred njim zavajal učitelj
otrok, ki se je že potapljaj.

»Kje se je pa ta vzela?« je preplašena
vzdihnila Milka. A Boltežar se je z rokama po-
vlekel v vodo, pograbil otroka in ga sunil
Milki, ki je čepela na bregu.

»Beži! Mostnica!« je zakričalo dekle, a že
se je siromak potapljaj s široko novo rano na
glavi.

Ko so ga potegnili iz vode, je bil ves raz-
bit, a njegov obraz je bil jasen in veselo se je
smehljaj.

Ko so ga pokopali, je jokala vsa vas.

je dospel do svojega cilja, srečal velik, sijajen
sprevod, ki je po veliki cesti prijezdil proti
njemu; bilo je najmanj kakih dve sto mož na
konjih in prav toliko pešcev, katerim je sle-
dila dolga vrsta tovornih konj. Cesta je bila
nekoliko ozka, tako da je Gilbert spoznal, da
ne bi mogel s svojima spremljevalcema ne-
ovirano mimo spreveda; akoravno se mu ni
videlo pravilno, da bi se umaknil komu s pota,
je prišel spričo take majhne armade do spo-
znanja, da bi bilo kaj pametno, ako bi se jim
vseeno nekoliko umaknil. Na tistem delu ceste
je gosto trnjevo grmovje tvorilo naraven plot
in Gilbert se je moral s svojima spremljeval-
cema umakniti skoraj do tega grmovja, ko so
mimo njih prijezdili štirje lično opravljeni
jezdci, ki so jih ogledovali z nekako prešerno
radovednostjo; na prvi pogled so namreč spo-
znali, da je bil Gilbert tuje v njihovi deželi
in da je bilo njegovo spremstvo vse kaj dru-
zega nego veliko. On pa se je le za hip ozrl po
njih; njegove oči so zle proti prihajajočemu
sprevodu na konjih, podobnemu veletoku bo-
gatih sijajnih barv, ki se je ponikal med me-
hkimi zelenimi bregovi proti njemu. Bili so
ljudje, ki so jezdili v miru; izmed srednjih nji-
hovitih vrst se je pač dvigal nek prapor, a je
bil zavrt in z usnjem pokrit; konjiki okoli
njega so bili opravljeni v jopli in hlače —
rdeče, zelene, bogato temnorjave in tu in
tam se je zalesketalo zlato, zableščalo srebro,
zabliskalo jeklo.

Nekoliko bolj zadaj za zavitem praporom
sta jezdila možak in deček drug poleg dru-

Božična in novoletna voščila

Veselo praznike in srečno novo leto voščilo
»Domoljubovim« čitateljem, svojim domačim in
vsem znancom še sledeči naši prijatelji, ki so mo-
rali letošnje praznike preživeti izven domače hiše:

Kraljevica. Slovenci pri 12. planinskem bataljo-
nu: Iv. Šega (Ravni dol), Fr. Arko (Dane), Al. Ve-
sel (Sodražica), Ant. Kosič (Sodražica), Ant. Zajec
(Podklanec), Iv. Korošak (Sinovica), Al. Kos (Gor.
vas), Pavle Ilc (Goriška vas), Franc Klun (Sajevec),
Karel Šega (Loški potok).

Ilidža, Bosna. Slovenski orožniki, ki službujejo
v Bosni: kaplari Josip Turk (Hotedrščica), Alojz
Mernik (Vojnik), Franc Dobrovec (Vrhnika), Jožef
Šmalc, Stefan Tanšek; podnarednika Franc Jereb
(Podlipa) in Stanko Furlan (Ljubljana).

Vel. Kikinda. Slovenski orožniki v Banatu:
Hribar Anton, Strajner Anton, Kortič Anton, Modic
Anton, Lah Anton, Oman Andrej, Gorjanc Fric,
Kosček Al., Gregorin Alojz, Velikonja Franc, En-
glat Franc, Pristovnik Franc, Sušec Ivan, Zupanc
Franc, Volker Franc, Črešnik Franc, Dežutelj Ro-
man, Zajšek Jakob, Rožman Ivan, Kostevc Ivan,
Kunštek Albert, Zefran Franc.

Kutjevačka župa. Slovenski gozdarji: Al. Ko-
rošec (Zavrč), Jos. Volek (Polšeče), Iv. Zupančič
(Štorovo), Ant. Otničar, Fr. in Jos. Zalar.

Kragujevac. Artilerijski naredniki-vodniki z
družinami: Tonček Sagadin (Sesterže), St. Peček
(Ljubljana), Jan. Milošič (Stojnici), Leo Cimerman
(Vinica), Iv. Čok (Trst), Jože Škrabar (Trst), Jože
Glavina (Smarje), Janko Blenc (Primskovo), Fr.
Mordej (S. Rok), Fr. Zupančič (Koševje), Mih. Se-
levšek (Trbovlje), Fr. Orosel (Celje).

Škofja Loka. Slovenci v tehniški čet. VI. Ro-
van, Lud. Jenko, Fr. Hudovernik, Lad. Šmid, Lud.
Mistič (vsi iz Jesenice), Stane Korelj (Vodice),
Ivan Čad (Donžale), Drago Berger (Tremereje),
Ant. Osepek (Sl. Ilj), Jernej Ribar (Dobrova), Jos.
Brlec (Vič), Fr. Kolman (Sv. Vid), Vid Zalokar
(Praslično), Avg. Dobrošnik (Prevatje), Luka Can-
čar (St. Jurij), Lad. Jerina (Podkraja), Al. Vencelj
(St. Vid), Fr. Štupnikar (Šušino).

Belgrad. Geografski inštitut: Iv. Avsec (Knežja
njiva), Iv. Praprotnik (Selnica), Emil Vehovar
(Jurklošter), Martin Pajnik (Dravograd), Martin

gega, ostali jahači pa so sledili nekoliko bolj
zadaj. Možak je jezdil na velikanskem čvrstem
normanskem belcu po desni strani ceste; ve-
lika žival je stopala z dolgimi, udarjačimi
koraki in zdaj pa zdaj stresala veliko belo
glavo z železnosivo čelno dlako in lepo česano
grivo. Jezdec je sedel pokone v sedlu in držal
s krepko roko preprosto usnjato brzd, niti
predolgo niti prekratko, tako da se je baš
vidno gibala s koraki konja. Bil je možak oči-
vidno velike postave, vendar ne previsok,
jako lep in navidez še mlad, v resnici pa že
več kot srednjih let, ako si ga sodil po nje-
govih trdih potezih in že na gubanem čelu.
Njegove globoke sive oči so neprestano gle-
dale naprej izpod črnih obrvi, ki so bile v
čudnem nasprotju z lasmi, ki so bili železno-
sivi. Nekaj vztrajnega je bilo na njegovi ši-
roki, čisto obriti bradi, širokih, čvrstih ustih
— nekaj čudno trajnega, kar je bilo v pre-
cejšnjem nasprotju z njegovo sijajno opravo.
Kakor da bi imel možak in njegovi nazori
preživetje šege in navade sveta.

Deček, ki je jezdil poleg njega, fant ko-
maj malo več nego dvajset let star, mu je
bil deloma podoben, deloma nepodoben. Bil
je čvrst, širok, kratkih nog, premočan za svoja
leta, in vsakdo je lahko spoznal, da ne bo ni-
kdar podedoval lepe somerne postave in le-
pega kretanja svojega očeta; vendar je v nje-
govem obrazu bilo nekaj, kar je obetalo vs-
silnost njegovega očeta in celo še večjo ne-
odvisnost. Sive oči so bile iste, samo bližje
skupaj in so imele že v teh letih nekaj mra-

Ladskovič (Ljutomer), Al. Zličar (Celje), J. Pajnič
(Boštanj).

Sužak. Slovenci pri 2. pešpolku: Karol Pirnat
(Sodražica), Karol Kržič (Presej), Mat. Stamp-
felj (Banjaloka), Jože Gradišar (Lipsen), Frano
Luzner (Škofja Loka), Fr. Šile (Gor. Lazi), Pavel
Krne (Loški potok), Rudolf Mihelič (Zimnice).

Pismo iz Argentine.
(Monte Paruille.)

V »Domoljubu« čitam večkrat poročila o na-
ših rojakih, ki jih je skrb za vsakdanji kruh po-
gnala po svetu. Vsi tožijo, da se jim v tujini ne
godi dobro. Kriza vlada po celem svetu. Za nas
Slovence pa je tujina povsod mačeha. Naj vam še
jaz povem par novic iz daljne Argentine. Najprej
vam moram povedati, da sem se vselil v svojo novo
»hišo«. Je to prav »šmici« palača, narejena iz biš-
ja. Otvoritveno pojedino sem naredil prav po stari
kranjski navadi: skuhal sem štruklje. Ker me je moj
dosedanji tovariš Slovenec zapustil, sem povabil
na obed svojega najbližjega soseda, zamorca. Vana
si nisva mogla privoščiti, zato sva pila neke ar-
gentinske pijače, ki jih vi ne poznate. V »Domo-
ljubu« sem čital, da ste imeli jeseni hude povodnje.
Tudi naša dežela je letos radi vode strašno trpela.
Še sedaj je je veliko pod vodo. — Blagor vam, ki
boste lepe božične praznike obhajali pod domačo
streho! Kako lep je božič doma! Spomnite se ob
teh lepih praznikih tudi nas, ki smo v tujini, kjer
ni tako lepo. Tukaj ne bomo videli ne cerkve, ne
slišali božičnega zvonjenja, ne lepih božičnih pe-
smi... Vesele praznike in srečno novo leto želim
vsem čitateljem »Domoljuba«, zlasti pa rojakom iz
Mokronoga! — Anton Saje.

Smrtna kosa v Ameriki.
(Oglesby, Ill.)

V La Salle je radi avtomobilske nesreče umrl
John Setina, doma iz Prečne pri Novem mestu.
Pred desetimi leti je prišel obiskat svoj domovi-
no. V La Salle zapuščala ženo in dve sestri, v Ogles-
by, netakinja, v domovini pa brata in sestro redov-
nico. Pokojnega je vse rado imelo. Zato je njego-
va nenadna smrt vse močno razalostila in so se
njegovega pogreba udeležili njegovi znanci od bli-
z in daleč. Bog mu daj večni mir! — Staršem, se-
stram in sorodnikom, pa tudi vsem znancom v
Prečni želi vesele praznike in srečno novo leto
Mary Makše, roj. Setina.

čen pogled. Nos je bil že dolg in bolj ploščat
nego ozek, velike ravne ustnice, ki so bile
trdno stisnjene, bi bile celo v obrazu odras-
nega človeka videti močne. Deček je sedel
na majhnem andaluzijskem sivcu, kakor da bi
bil že vse življenje preživel v sedlu, njegova
dvanajsetletna roka pa je držala uzdo bolj
čvrsto kot roka njegovega očeta.

V vedenju obeh dveh, očeta in sina, je
bilo nekaj tako visokega in kraljevskega, da
se je Gilbert, vzgojen v normanski vljudnosti,
nehote v sedlu vzdignil, kolikor so mu pri-
puščala dolga stremena, in se odkril, misleč,
da pozdravlja gospodarja dežele, po kateri
je potoval. Možak je z namigom roke odzdra-
vil, pozorno pogledal Gilberta in je v veliko
njegovo začudenje nategnil uzdo; deček pa
se je umaknil malce nazaj, da ne bi bil na-
poti. Nekoliko trenutkov ni nikdo izprego-
voril besedice. Tedaj pa se je starejši mo-
žak, kakor da bi pričakoval nečesa, kar mlaj-
šemu ni prišlo na misel, prijazno nasmejal
in izpregovoril. Njegov glas je bil krepak,
možat, toda čist in prijazen.

»Tujec ste v teh krajih, gospod, jelite
da,« je rekel nekako bolj zatrdljivo kakor
vprašajoče.

»Iz Angleške sem, gospod,« je odgovoril
Gilbert in se v sedlu rahlo priklonil.

Starejši ga je pozorno gledal in čelo se
mu je nagubalo.

(Dolje.)

PO DOMOVINI

Nake dele.

(Kamnik.)

Za praznik Brezmadežne smo imeli izredno duhovno obnovo, katere se vodil jezuit g. pater Anton Bukovič in imel pri tem 10 skrbno sestavljenih govorcev. Za sklep se pobožnosti se se vrši v nedeljo, 10. dec. sprejem 17 fantov in 23 deklet v Marijino kongregacijo. Sprejem se vrši v 8. deklet, temu primeren govor pa je imel g. Alojz Kolmerl, stoin vikar. — Vse notranje in zunanje delovanje se poleg Marijine kongregacije osredotočuje v K.A. ki ima svoje redne sestanke, za fantje vsake srede in za dekleta vsak drug petek zvečer. Ker naš »Dom« ne obratuje, imamo te sestanke na enkrat v kaplaniški dvorani. Prav bi bilo, da bi se fantje in dekleta teh sestankov se v obilnejšem številu udeleževali — posebno, ko tako zelo pogrešamo skrajnih predavani, ki smo jih drugo leto imeli v »Kamniškem domu«.

Smrtna kosa

(Lapnica pri Šk. Loki.)

Umrlo je dne 12. t. m. v 76. letu starosti Marija Jenko po domače Stefanova mama, mati g. dr. Andreja Jenka, zdravnika v Verčah in g. dr. Franceta Jenka v Zagrebu ter gospe Brodarjeve iz Hrastja. Najbolje je bila blaga žena in »Domoljubova« naravnost, odkar je vohel in hajali. Blagi rajnici naj bo Bog za vse dober plačnik.

Smrtna kosa

(Primskoje pri Litiji.)

Davi je legla k večnemu počitku Golah Marija, p. d. Zerpjova iz Dolnjega vrha. Stara je bila 80 let. Pokojnica je bila pobožna žena in je rada hodila v cerkev kljub visoki starosti. Zadnja leta pa je bila bolehnja in je večkrat preležala poslednje sv. zakramente. Pokojnici duši, žalujodim pa naše iskreno sočasje. — Snega imamo tudi mi dosti. Ljudje že ne pomnijo, da bi na sv. Lucije dan bilo kdaj še toliko snega. Drevesa se sijo pod težo; ako ne bo odnehal, bomo imeli vse sadno drevje na tleh. Mrzno nam tudi ne primanjkuje. Okrog -14° C se vedno suše. Smo tudi v tem odru snoprednik in ne zaostajamo za drugimi kraji. Glede padavin pa mislim, da smo dosegli že svetovni rekord. V tem letu ni padlo nič manj (vselevi sneg) nego 1488 mm dežja. Pa imamo do Novega leta še še nekaj dni.

Silvestrov večer.

(Dol pri Ljubljani.)

V nedeljo 31. decembra ob 8 zvečer priredimo v cerkveni dvorani »Silvestrov večer« s prav pesnim programom. Na sporedu je več škoiger, petje in kuplet. Vse prireditve se bo vršila pri pogostenih mizah. Prijatelji pošiljate zabave v ljudsko zabljeno! Bog živi!

Zahvala.

(Nasovče pri Komendi.)

Janer Dreher se iz srca zahvaljuje vsem, ki so mu kakorkoli pomagali ob priliki požarna vznika, delavcem, gasilcem in vsem onim plemenitim darovalcem, ki so mu v prvi ali priskodili na pomoč s tem, da so mu darovali potrebni les in krme za živino. Bog plačaj!

Razno.

(Šmarje pri Litiji.)

Pretekli teden smo imeli en dan kar tri požare. Pokopali smo: Silvestrovo Anico, Kamenško Muzko in Medvedškovo Julko. Vse tri so bile članice dekliške Marijine družbe in vse iz ene vasi, iz Šmarje. Zelo lepo so bile na večnost pripravljene. V bolnici so bile velikokrat obnavljane na oklase, zaradi česar vsak dan. Cerkevni pomeni zbor je ganljivo zapel žalostinke na domu, v cerkvi in na pokopališču. Na zadnji poti so jih skotili vseh deklet Marijine družbe spremljala z zastavo in veliko množico ostalega občinstva. Kot je bila lepa misli za našo pot na sveto, tako upamo, da je bil lep njihov sprejem v večnosti. — Fantovska kongregacija je dvakrat priprčila »Veselje« ob polni

dvorani. Prireditve je bila dobro izvedena in zato se tudi želi pohvalo občinstva. — Na Silvestrovo popoldnevo imajo gasilno društvo v Veliki Kostreznici veselje »Dve nevesti«. — V nedeljo po sv. Treh kraljih, 7. januarja, popoldne pa bo nastopila dekliška kongregacija v »Misijsko prireditvi« v Društvenem domu. Vstopnine ne bo, pobirali se bodo le darovi za misijone. Naj bi pri tej pomembni prireditvi nobenega ne manjkalo! — Medtem, ko se nam na ta način v domu nudi duševna hrana in izobrazba, nam Kmetijska zadruga posreduje telesnih dobrin. Posebno smo člani zadovoljni, da nam je preskrbel po ugodni ceni koruzne; prav tako daje tudi moko za zelo zmerno ceno. Na eno pa še ne smemo pozabiti: na katoliški časopis, med drugimi zlasti na našega prijatelja »Domoluba«. Rave si drugje pritrjamo, kot da bi brez njega ostali. Srečno novo leto vsem naročnikom!

Razne novice.

(Devica Marija v Polju.)

60 let se domnihl g. Janer Dmnik, posestnik in gostinčar znane gostilne pri »Lencu« na Studencu. Krščanski in znanstveni moški kličemo: Bog ga živi še mnogo let! — Umrlo je najstarejša žena v isti 62 letna Marija Gantar s Studenca. Zaprta smo ušlela v pokoli. — V cvetu mladosti je zapostavila vsa 14 letna deklica Milena Učakar, hčerka tukajšnjega organista. Svetila ima večno luč! Preostali smrtne osebe! — Prosvetno društvo vabi k silvestrovni. Kakor vsako leto bo tudi letos obilo smeha in zabave. Na bogatem sporedu sta med drugim tudi dve igri, petje in godba. — Skupina bolovnikov organista večledenski esplanatski tečaj. Vabi posebno mladino, ki jo bo življenje poglavo v tuis, da si poleg tega svetovnega svetila pomagajo svojo pot izboljšati. Kdor se zanima, naj se prihlasi pri tov. Anžurja v Verčah ali Kozolu Marcin v Zg. Rašim, kjer bo dobil vse potrebne poiznanja. — Občinski odbor je poveril posle grobarja g. Lučoviču Romihu, ki se nastanjen v stari šoli, kamor naj se svoji umrlega obrnejo po poiznanja. Imenovani grobar se priporoča za pokopavanje in znanje grobov. — Srečno in blagoslovljeno novo leto 1934 želi denaristik tega lista kakor tudi kolportirji nedeljskega »Slovenca« vsem cenjenim kupovalcem in čitateljem!

25 letnja službovanja.

(Terki.)

40 let. Zanimivo je tudi to, da je sedaj sam pri hiši izmed vseh, ki so bili takrat, ko je on prišel. ... Zvesto služi svojemu gospodarju, ki ga tudi vedno šila in ljubi kot svojega zvestega blazna in mu kljub z vse svoje družini: še na mnoga leta!

Blagoslovitev novih šolskih prostorov.

(Radovica.)

Pri nas so bile leks zelo dolge šolske počitnice. Da se je šole z 21. decembrom odprli šolski brat, se bil pač in vzrok, ker smo ga za dve novi učni sobani povečali in pripravili nova stanovanja učnim močem. Takoj ob sklepu šolskega leta se je pričelo z delom. Dolga leta so daskoplačevalci zbirali. Kulok ni bil ravno majhen — okrog 1000 vožen je bilo izpod Gorjancev in s kolodvoru. Ljudstvo je ob pogledu na novi šolski dom pozabilo na svoje trpljenje, ker se zaveda, kaj pomeni izobrazba v današnji dobi. Na sv. Tomaža dan je domači g. župnik blagoslovil novo stavbo, g. okr. načelnik je po lepem pozdravu in razložitvenju tega veselja dogodka za Radovico, odprl nove šolske prostore. G. šolski upravitelj je pripravil maso akademije z deklamacijami in petjem, ki ga je lepo izvajal cerkveni pevski zbor pod vodstvom

domačega organista. Pri opoldanskem obedu so govorniki čestitali gradbenemu odboru za trud in vneto sodelovanje, zlasti še gosp. bivšemu županu Kramaricu.

Slovo

(Semič.)

V četrtek, dne 14. dec. so zapeli zvojni župne cerkve v slovo preč. g. kaplana Antona Miklavčiča. Mislili smo, da bomo skupno priznali božične praznike, a gospod je dobil brzopjavni poklic, da naj takoj prevzame uprsko župnije Vinica. G. kaplan je bil delaven, skrben in neutrudljiv v cerkveni službi. Prav posebno skrb je posvetil spovednici. Zaradi svojega mnega znanja, je bil splošno priljubljen in spoštovan pri župljanih. — Vam, gospod Antone, kličemo: Bog vam bodi za vsa Vaša dobra dela plačnik! Želimo vam srečo in zadovoljstvo v Vaši župniji. Z Bogom! — Vse župljanje.

+ Janer Zrner

(Zelina.)

Preteklo leto smo pokopali kar 5 starikov, ki so dopolnili 92. starostno leto. Zadnji med njimi smo ga izročili materi zemlji, je Janer Zrner iz vasi Blat, št. 12. Na dan pokopa je bilo ravno 92 let, kar je v domači vasi najstarejši starostnik. Bil je iz prave kmetijske grde, s zadnje roke je končal vseh opravljal vsa druga kmetijska dela. Kot veren kristjan je del svojega časa je oskrboval, napoved je izročil Bogu svoje duše, kateri naj bo milostni njegovim dušam ter na za vse trud počeli obila plačila.

Pazno.

(Trebežno pri Mokronogu.)

Za novo leto bo Prosvetno društvo priredilo igro »škofski tibetapci«. — Dne 20. decembra je zmrznila leza svojega doma Alojzija Hočnar, mali trgovca Antona Hočnarja v Čuznji vasi Vračah se je od svojega rojstnega kraja v Čifno vas.

Smrtna kosa

(Vrmaš pri Skdji Loki.)

V Vrmašah je mirno v Gospodu zaspiel dne 18. decembra 23 letni Jožef Triller. Bolehal je dolga časa za neozdravljivo boleznijo jetrik. Bolezen je je nakopal pri vojaki. Velika udeležba pri pogodu je pokazala, kako priljubljen je bil naš Jože Počvaj v miru. Ostalim sočasje!

Smrtna kosa

(Stari Dvor.)

Dne 19. decembra je v Starem Dvoru pri Skdji Loki pretrgala bela žena nit življenja mlada 21 letna teta Jankota Kramnik. Rani je bil čez fantovske Marijine kongregacije v Skdji Loki. Bil je vedno bolj rahlega zdravja. Vse bolnice je zelo potrpežljivo prenašal. Pogreb zemskih ostankov je bil v četrtek 21. decembra na turno pokopališču v Stari Loki. Gospod dan večni pokoj njegovi duši. Ostalim naše sočasje!

Novice.

(Šmarje pri Ljubljani.)

Kaj posebno novega ni povedati. V vas hodijo smučarji iz Ljubljane, ki imajo kaj primeren prostor za svoje razvedrilo. Na gumniški področju so bile na Sveti dan po več letih zopet tri sn. Prvi 2 in 3. sv. naši je bilo ljudsko petje, za kar imajo največje zaslužno dekleta in fantje, zlasti z Blata. Pri naših polni cerkvi poslušali ljudski petje je res prijetno in moza ganiti srca; je tako naprej in ne odnehati! — Pri tej denarni krizi bomo težko naročali časopise; toda kriza naj zmanjša naše časopise, »Domoluba« pa na vsak način ne sme odnehati in se katerega pridobiti. Čudno, da se včasih tudi v dobri družini dobi slab časopis! — Zrati sta zopet dve lepi poskoni, ene tik ob postaji, eno pa malo naprej v zadetku Sapa.

Listnica uredništva

Prisvajate; Preveč osebnost in težljivost!

Kozarice; Te vrste dopisi spadajo v mladinske liste. Izročili sem ga »Vrtcu«.

RDEČA NEVARNOST

I. DEL.

1. Komunizem v starem in srednjem veku

Komunizma* ne poznamo šele izza velike ruske revolucije l. 1917., temveč lahko zasledimo bolj ali manj jasno komunistične nauke in poizkuse skoraj v vsej zgodovini. Ze veliki starogrški modrijan Platon je v IV. stol. pred Kr. r. izdal knjigo »Politeia« (Država), v kateri je razlagal, da vodi zasebna lastnina k propadu države in da more le skupna last vseh potrebnih odpraviti nasprotja med revnimi in bogatimi. Vladali naj bi njegovo državo izvoljeni najboljši in najpametnejši, to so modrijani. Nadalje je okrog l. 100 pred Kr. r. nastala pri Judih posebna komunistična zveza s skupnim imetjem po raznih mestih. Tudi o prvi krščanski občini v Jeruzalemu nam poroča Dejanje apostolov (4. 32. 34.), da je živela v imovinski skupnosti. Tudi druge starokrščanske cerkvene občine so jako gojile nekako skupno last vseh potrebnih, kakor vidimo to še dandanes pri verskih redovih. Seveda teh skupnosti ne moremo istovetiti s komunizmom v današnjem pomenu besede, temveč temeljele so v bratski ljubezni in vzajemnosti ter v ljubezni do revežev v smislu evangelijskih nauk. Ta je med drugim dajala Cerkvi tudi pobudo in notranjo moč za boj proti poganskemu suženstvu, ki ga je Cerkev končno tudi dobojevala.

Precej izrazite komunistične nauke pa najdemo potem že v V. stol. po Kr. r. pri Perzijcih. Tam je zakladnik kralja Kobada, Mazdek, začel med ljudstvom veliko gibanje za skupnost vsega imetja, in celo za skupnost žena. Njegova komunistična stremiljenja je pa še pravočasno ustavil kraljevič, ki ga je dal obesiti na drevo z glavo navzdol, toda Mazdekovi nauki so še precej dolgo odmevali po raznih vzhodnih deželah. Močno komunistične nauke je širil na koncu XI. st. tudi kitajski učenjak Wang-u-gan-č'e, ki je zahteval, da se mora vse imetje naoko razdeliti med vse ljudstvo, a ves gospodarski promet naj vzame v roke država. Njegova načela so skušali nekaj časa celo izvrševati, a so kmalu izprevideli, da so nevdružna.

Nekaj komunističnih osnov, izvirajočih pa predvsem iz evangelijskih nauk o krščanski vzajemnosti, najdemo tudi v ureditvi srednjeveških mest, zlasti v obrtniških cehih, ki so bili najmočnejša obramba proti nebrzdani konkurenci, brezposelnosti in obubožanju. Ti so podrobno predpisovali majstrom število pomočnikov in vajencev, delovni čas, cene itd., kar je dolgo lepo urejalo vse obrtno proizvodnjo. Zemljiška skupnost večjih površin gozdov, pašnikov itd., ki je bila v srednjem in še dolgo v novi vek jako običajna, se je pa po mnogih srenjah deloma ohranila do današnjih dni. Najizrazitejše se je pa v srednjem veku ohranila misel imovinske skupnosti pri verskih redovih v samostanih, ki so tudi skupno proizvajali vse svoje potrebščine.

Posebno pogosto so se pa pojavljale bolj ali manj izrazite komunistične zamisli v zvezi z raznimi krivoverskimi gibanji v drugi polovici srednjega veka. Prostovoljno osebno ubožstvo in imovinsko skupnost, kakršna sta vladala pri verskih redovih v samostanih, so hoteli glede na vedno razkošnejše življenje bogatih slojev napraviti za splošno obvezno zapoved in so se pri tem radi sklicevali na samovoljno tolmačenje evangelijskih. V tem pogledu so za nas Jugoslovane posebno važni bogomili, ki so se pojavili že v X. stol. med Bolgari in se potem od tod razširili po Makedoniji, Srbiji, Bosni, Dalmaciji in še dalje proti zapadu. Kljub temu, da so jih razni vladarji krvavo preganjali, so se ohranili vendarle več stoletij in po Bosni najdemo še dandanes mnogo spominov nanje. Zametavali so izprva vsako zasebno

* Beseda komunizem izvira iz latinske »communis«, kar pomenja skupen, splošen, občen.

lastnino, ker so proglasili stvar kot vzrok za vse grehe. Še mnogo izrazitejše komunistične nauke so oznanjale razne italijanske in francoske krivoverske ločine, kakor maniheji, apostolski bratje i. dr. Pobegli frančiškanski brat, fra Dolcino je pa okrog l. 1305. skušal v gornji Italiji zanesti celo prvi komunistični upor v Evropi. Pri tem se je opri na nezadovoljne kmetске podložnike, a je bil kljub vsej hrabrosti bojevnikov in sposobnosti voditelja zažuden. Komunistična združenja (beghardi, apostoliki itd.) so se v drugi polovici srednjega veka pojavljala zlasti tudi med revnimi tkalci po Nizozemski.

Eno najmočnejših komunističnih gibanj srednjega veka pa najdemo v XV. stol. na Češkem. To so bili tako zvani taboriti, pristaši naukov češkega krivoverca J. Husa. Pod vplivom raznih tujih komunističnih stremiljenj so zahtevali povratek k »prvotnemu krščanstvu« in so si zlasti v mestu Tabor uredili popolno komunistično občino. Odpravili so vso oblast in razlike med stanov, uvedli skupnost vsega imetja. Ker je pravi komunizem za dlje časa neizvedljiv ob krščanski rodbini, je začel tudi taboritski komunizem kmalu razpadati na več ločin, l. 1434. jih je pa češka plemiška vojska potolkla. Del taboritov se je pa kljub porazu ohranil še dolgo pod imenom »češki bratje«, med katerimi se je ohranilo mnogo komunističnih osnov.

2. Od Luthra do francoske revolucije.

Velika verska revolucija, ki jo je zanetil v začetku XVI. stol. odpadli nemški menih Martin Luther, je podžigala po mnogih deželah tudi močno socialno gibanje in upore podložnih kmetov proti njihovi grajski gospodi. Položaj kmetškega ljudstva se je bil namreč izza XV. stol. ko je splošno prevladalo denarno gospodarstvo in se je široko razmahnila trgovina, tako poslabšal, da so začeli segati po samopomoči, to je po uporih. Kmetška bremena so postala neznosna, njih pravno stanje pa vedno slabše. K upornosti jih je podžigala še Luthrova reformacija, ki je oznanjala povratek k čistim evangelijskim naukom o enakosti vseh ljudi. Luthru je bilo uporniško gibanje izprva všeč, ko je pa začelo resno ogrožati neomejeno oblast grabežljivih knezov, je pa uporne kmete proklel.

V teh kmetških uporih, ki so se povsod ponesrečili, najdemo posamezne komunistične zamisli le tu in tam in še te vedno v zvezi z občim verskim vrenjem tiste dobe. Pojavljali so se namreč poleg Luthra še drugi krivoverci, ki so izrabljali upravičeno kmetško nezadovoljstvo in oznanjali izrazito komunistične nauke. Med najbolj znanimi je bil odpadli nemški duhovnik Thomas Müntzer, ki je ustanovil v nemškem mestecu Allstedtu posebno komunistično zvezo. Ta je imela v svojih pravih zahtev, da morajo biti vsi ljudje enaki in da mora biti vse imetje skupno. Ko so ga od tam izgnali, je ustanovil slično komunistično občino tudi v Mühlhausnu, nato se je pa pridružil upornim kmetom in jih podžigal zoper zemljiško gospodo in zoper bogataše. Po velikem porazu upornikov l. 1525. je bil ujet in usmrčen.

Slični komunistični nauki kakor v Nemčiji so se razširjali v tistih razburkanih časih tudi v Švici. Tu je bila že pred reformacijo precej razširjena mirna krivoverska ločina »prekrščevalcev«, ki so jo pa začeli potestantji kmalu ostro preganjati. Mnogi prekrščevalci so oznanjali in izvajali imovinsko skupnost, nekateri so pa zavzemali celo za skupnost žena in za odpravo rodbine. Polagoma so se razširili tudi po južni Nemčiji in Nizozemski, kjer so se morali hudo otepati z nestrpnim luteranstvom, precej močni so bili pa tudi po avstrijskih alpskih in čeških deželah. Povsod so bili izpostavljeni hudim preganjanjem, vendar so se raje selili iz države v državo, kot bi pa opustili svojo vero. Zašli so celo v južno Rusijo in v Ameriko, kjer so se ohranile posamezne komunistične organizirane prekrščevalske občine do najnovejše dobe. Še l. 1908. jih je bilo v Ameriki nad 1400.

RAZNO

Kolikokrat udari srcef
Cloveško srce udari povprečno 70-krat na minuto, slonovo pa samo 24-krat, mišje pa 10-krat toliko kot človeško. Srce novorojenčka bije s hitrostjo 130-krat na minuto, po enem letu 120-krat, pri 10 letih 100-krat in 15 letih doseže človek povprečen puls. Zdravniška veda uči, da se v manjšem telesu snov hitreje presnavlja. Radi tega tudi srce hitreje bije v manjših telesih. Pri slonu udari 23-krat, pri konju 35-krat, pri človeku 70-krat, pri psu 100-krat, pri ježu 300-krat, pri netopirju 700 krat in pri kanarčku 1000-krat.

Zakaj nekateri raje verjamejo tistemu, ki jih navaja na kriva pola, a tistemu, ki se mu gre iskreno za resnico? — Ker resnica v oči bode.

Kje živiš najceneje? V kateri evropski državi je danes življenje najcenejše? Na to vprašanje odgovarja neki francoski list takole: Živila so najcenejša v Španiji, obklesja pa v Nemčiji. Če primerjamo Francijo in Anglijo, moramo reči, da je Anglija cenejša, vsaj za obklesje, dočim so v Franciji čevlji cenejši. V Angliji je cenejša tudi zelenjava, meso in nekatere vrste sočiva. Sladkor in premog sta v Franciji dvakrat dražja nego na Angliškem. Meso je v Franciji za 10 odstotkov dražje, kakor pred vojno, čeprav je padla cena živini za 25 odstotkov. Ribe so v Franciji razmeroma dražje, kakor leta 1911.

Nekaj nad 70 stopinj pod ničlo znaša temperatura zraka na Severnem in Južnem tečaju.

Krompir in škuka za naročnino. Na zborovanju lastnikov časopisov osrednjega zapada, ki se je vršilo v Chicagu, je upravniki nekega podeželskega časopisa objavili, da je zopet prišla v sedanjih krizi v modo navada, da podeželsko prebivalstvo vlad pomanjkanja denarja plačuje svoje časopise v naravnih pridelkih, kakor so krompir, repa, zelje, meso itd. Še steklenice vina, in uredniki takih listov bodo imeli najlepše življenje.

Nemčiji rabi na svojih majhah fotoelektričnih aparatih, iz katerih se lahko oseba slika eno miljo v razdalji. Ta nova uvedba je pravi strah tihotapev.

Umetna voda. V Standard preizkuševnemu oddelku v ameriškem Washingtonu so sestavili umetno vodo, ki je težja in tudi lažja od naravne vode.

Zopet strašna železniška nesreča

V soboto pred Božičem so vlaki iz Pariza odhajali z velikimi zamudami, zakaj vlada je gosta megla, da si videl komaj deset metrov na okrog. Tako je tudi prvi vlak, ki bi moral zapustiti pariško postajo ob 17, odpeljal proti Nancyju šele ob 19. Da bi se radi goste megle ne pripetila nesreča, je vozil vlakovodja zelo počasi. Iz Pariza so ob 19.25 spustili na isto progo drugi brzi vlak. Ko je prvi brzi vlak privozil do 1500 m pred postajo Lagny, je strojevodja opazil signal »zaprt« in je takoj ustavil vlak. Vlakovodja je po predpisih postavil za svojim vlakom predpisano petardo, ki naj bi eksplodirala v trenutku, ko bi na tisto mesto privozil drugi vlak. Nato se je vlakovodja prvega brzega vlaka vrnil zopet na svoj vlak, na katerem so potniki kramljali o vzrokih postanka.

V tistem trenutku je privozil od zadaj a hitrostjo 110 km na uro drugi brzi vlak in seveda s strahovito silo treščil v prvega. Vsi vozovi so bili polni ljudi. Lokomotiva zadnje-

ga vlaka je zavozila na razbito železno ogrado pred njo stoječih vagonov in se nato preobrnila. Razen prvega voza ter lokomotive prvega brzega vlaka so bili vsi ostali vozovi popolnoma razbiti. V prvem vozu so se vozili na dopust gojenci pariške vojaške akademije, ki so edini izmed potnikov ostali pri tej nesreči popolnoma nepoškodovani. Gojenci so zelo pridno pomagali pri reševanju ranjencev.

Strašne so pri grozni nesreči človeške žrtve: nad 200 mrtvih, nad 300 ranjenih. — Zdravniki se boje za življenje kakih 30 poškodovancev. Med ranjenci, ki so jih našli med razbitimi vozovi, so tudi trije narodni poslanci, ki so za Božič hoteli k svojim družinam domov. Na kraj nesreče je kmalu prihitel msgr. Lamy, škof iz Meausta, ki je dal mrtvim zadnji blagoslov, ranjencem pa delil sv. poslednje olje. Škof se je na razvalinah grozne nesreče razjokal nad tolikimi človeškimi žrtvami.

Z ljublianskega trga

Poglavje o živinskih kožah. Pred približno dvema mesecema so se znatno dvignile cene živinskih surovim kožam vseh vrst. Zlasti občutno so se pordiale prešičeve kože. Ta dvig cen pa je bil le začasen ter so cene kožam po nekaj tednih zopet popustile čeprav doslej niso še dosegle prejšnje najnižje točke. Od poznavalca razmer smo zvedeli, da je bil ta dvig cen živinskih kožam zgolj konkurenčni pojav. Na ljublianskem trgu imamo v glavnem tri večje kupce za goveje kože, ki kupujejo vsi večinoma zmerom po istih cenah in največkrat v popolnem sporazumu. Zakaj se je torej ceni izmed teh treh večjih kupcev-tovarnarjev zdelo potrebno ponuditi na trgu višjo ceno za kožo, ni mogoče točno ugotoviti. Znano je le, da so tu igrali, kakor že rečeno, glavno vlogo konkurenčni motivi in ko je plačeval en kupec dražjo ceno, so morali po istih cenah, hoče ali ne, kupovati kože tudi drugi tovarnarji. Naj ob tej priložnosti navedemo še, da so kože naših domačih kranjskih prešičev visoko ceneje v tujem svetu, zlasti v Nemčiji in Ameriki. Večina naših prešičevih kož gre zato v inozemstvo. Cena pa je seveda odvisna od povpraševanja po tem blagu. Tako tudi razumemo, da je morda posamezni kupec na deželi kupoval prešičeve kože dražje, kakor se prodajajo v Ljubljani. Naš prijatelj in čitatelj iz dolenske strani nas je opozoril te dni, da v okolici Grosupljeva še zdaj kupujejo prešičeve kože po 10 Din kg. Prosimo s tega mesta naše prijatelje in čitatele v drugih krajih, naj nam od časa do časa sporočajo cene pridelkov in živini v domačem kraju, zlasti ob seinih. Na ta način bomo zvedeli za razliko v cenah, ki časih nastajajo med mestom in deželo.

Cena živini: volj I. vrste 4—4.50 Din, II. vrste 3—3.75 Din, III. vrste 2—2.75 Din; telice I. vrste 4—4.50 Din, II. vrste 3—3.75 Din, III. vrste 2—2.75 Din; krave I. vrste 3—3.75 Din, II. vrste 2—2.75 Din, III. vrste 1.50—2 Din; teleta I. vrste 6 Din, II. vrste 5 Din; prešiči špbarji: domači 7—8 Din, hrvaški 7.50—9 Din, pršutarji 6—7 Din.

Cene mesa: goveje meso I. vrste prednji del 8—9 Din, zadnji del 10—12 Din, II. vrste prednji del 7—8 Din, zadnji del 9—10 Din, III. vrste prednji del 5—6 Din, zadnji del 7—8 Din; telečje meso I. vrste prednji del 12 Din, zadnji del 14 Din, II. vrste prednji del 10 Din, zadnji del 12—14 Din; svinjsko meso: domači prešičev 11—17 Din, hrvaških prešičev 10—16 Din; prekajeno svinjsko meso 16—20 Din, mast 17—18 Din; slanina: hrvaška 14 do 15 Din, domača 13—14 Din; konjsko meso velja 4—6 Din, ovčje meso 6—10 Din.

Cene živinskih kožam: volavske 9 Din, kravje 7—8 Din, bikove 6 Din, telečje 13—14 Din, prešičeve domače 7 Din, hrvaške 4 Din.

Žitne cene. V prosti trgovini velja: pšenica 155—165 Din, ječmen 115—135 Din, riž 115—135 Din, oves 105—130 Din, koruza 115—125 Din, fižol 300 do 325 Din. — Na borzi: sremska pšenica 142.50 do 145 Din, baranjska pšenica 142.50—145 Din, bačska pšenica 145—147.50 Din, koruza 127.50—132.50 Din za 100 kg.

Na živilskem trgu so se cene večini živil, ki jih prinašajo na trg kmetice iz bližnje ljublianske okolice ter množica prekupčevalcev iz Ljublane ter od drugod, dvignile. To smo zapisali že zadnjič, toda medtem so se cene nekaterim pridelkom ponovno dvignile; to velja zlasti za zelenavo, za jabolka ter za orehova jedra. Meloma tudi za jajca. Zelenjave prinašajo na trg zadnji čas zelo malo. Dobi se le goriska karfiola po 8 Din kg, dalje radič po 1.50 Din merica ter zelinate glave po 1—2 Din. Salata pa je skoraj popolnoma zginila s trga. Jajca so bila pred božičem na trgu kar po 1 Din ter po 2.25—3 Din par. Piščance so prodajali po 35 Din par, kokoši po 20—25 Din eno, bosanske pitane purane po 50—70 Din enega (po 12 Din kg). Orehova jedra so se polražila od 32 na 34 Din kg, orehi v lupinah pa so po 5 Din liter. Jabolka so od 4—7 Din, izbrana, finejša celo po 8 Din kg. Prodajajo pa jabolka žal večinoma le prekupčevalci, ki na račun pridelovalca pač zmerom dela o lep dobiček. Naj tu poudarimo nužno potrebo, da bi morali naši sadijerci predvsem gledati na sortiment sadja. Manj vrst sadja na vrtni, pa tiste vrste lepo gojene! — to naj bi bilo vodilo vsem, ki računajo s prodajo sadja na trgu. Žal se to pravilo kljub ponovnim lepim člankom v strokovnih listih med našimi sadijerci še ni dovolj uveljavilo.

Cene mlečnih izdelkov so zopet nekoliko padle. Čisto maslo je zopet po 28 Din, toplo maslo velja 26—28 Din, mleko se dobi po 2.50 Din liter, sir različnih vrst pa itak drži stalno ceno od 16 do 24 Din kg.

»No, kaj pa ti je, čemu se držiš tako kislo?«
»Kaj bi se ne, gumb ovratnika sem pogoltnil.«
»No, zdaj vsaj veš, kje ga imaš.«

Važni ukrepi

Pri sadnih drevesih je bolezen največji vzrok, da jih napadajo razni živalski škodljivci. Zato moramo pred vsem ugotoviti, je-li sadna rastlina zdrava ali ne. Kakor hitro zaznamo, da je sadno drevje lišajev, raskavo itd., je to znamenje bolezni. Zato moramo gledati, da bolezen preprečimo in prikačimo drevesu na pomoč o pravem času. Zatriranje bolezni je ravno tako važno in potrebno opravilo kakor druga sadjarska dela. Kdor ni bil nikoli bolan, ne ve, koliko je zdravlje vredno. Kdor ni videl zdravega sadnega drevja, ne ve, kakšna je njegova korist. Zavedni vinogradniki se trudijo, da bi imeli zdravo trtje. Vsako leto škropijo najmanj štirikrat z modro galico, da preprečijo bolezen. Sadjarji, ki jih je mnogo več nego vinogradniki, pa naj bi škropili sadno drevje z arborinom. S tem zanesljivim sredstvom bi zatirali živalske škodljivce. Na ta način bi prišli do obilnega lepega zdravega sadja. Vsak kupec namreč gleda le za lepim, zdravim sadjem; slabo sadje ne gre v denar.

Imamo pa sadjarji še druge nadloge, ki pa se jih ne moremo ubraniti, namreč točo in puzbo, ki sta hudi šibi za sadjarja. Zato si bo vsakomur treba na drug način pomagati, da se zavarujemo. Vsak posestnik naj bi bil zavarovan proti vremenskim neizidom. — Fran Boštele, Hradskega c. 35.

Gotovo ne veš.

da je neki knez na Angleškem naročil blit jajca iz Egipta, da bi si zaredil nove vrste kokač, meso piščancev pa so se izvalili štirje krokoljci; da je žena nekoga pomorskega kapitana prepotovala s svojim možem poldrugi milijon morskih milj in je krizala ekvator (ravnik) 108-krat; da je bilo v štirinajstem stoletju slono branjeno v londonskem mestnem okolišju kuriti premogom in je bil nekdo obglavljen, ker se ni pokoraval prepovedi;

da kruh, ki ga prodajajo ameriški peki, se sme imeti nad 38% vlage;

da so kanadski farmarji lani prejeli za črne lisice, ki so jih gojili, nad 150 milijonov dinarjev. Povprečna koža lisice je bila cenjena na 300 Din;

da so imeli v Londonu prvo knjigo naslovov, adresar nazvano, že leta 1677, ki pa je imela samo 44 strani in 1780 naslovov, danes ima londonski adresar nad 4000 strani;

da je danes desetkrat toliko avtomobilov na cesti, kot pa pred osmimi leti;

da je v londonskem parlamentu zaposlenih nad 200 ljudi, in sicer: kuharjev, natakarjev, čevajev in ornarnosev;

da so ženske mnogo bolj pozabljive kot moški, sodeč po dežnikih, ki jih pozabljajo v vlakih, avtobusih in tramvajih;

Za smeh

Cirilček je bil bolj med zadnjimi v šoli. Učiteljica mu je zato stavila le lahka vprašanja. »Na Cirilček, povej, kje leži Rogaska Slatina?«

Ciril je premišljal in premišljal, odgovorja pa le ni bilo.

»Cirilček, dai, povej nam, saj je to čisto lahko vprašanje.«

»Vprašanje že, gospodična, ali tu se gre za odgovor.«

»FITONIN«

oreizkušeno zdravilo za rane, hrasje, lišaj, ture ter notranje kožne bolezni, opelkine, ranive, oparilve, odprte ozehljne i. t. d.

Vsem onim, ki trpe na teh ranah, »muži« Fitonin! Kot izredno sredstvo, ker je dokazano in potrjeno po naših zdravniških in zdravstvenih institucijah, da zanesljivo in na dolgo čeli tudi najtežje kronične rane. »Fitonin« odpravi a oekline in neoprijemljive rane in že v začetku zdravljenja

»Fitonin« se dobiva v lekarnah, steklenica 30 gr. za Din 20.-, velika steklenica 100 gr. za Din 30.-. Ako bi ga ni slučajno ne mek, naj se naroči pri »Fitonin« dr. z o. l. prometni oddelku Zagreb, poštni predal 78. Ako se naroči po pošti, naj se pošlje v veliki steklenici (manj se ne pošlje), sedaj znaša poštnina Din 10.-, ako se pa denar pošlje naprej na »Fitonin« dr. z o. l. poštni čekov račun št. 37.757 v Zagrebu, se odpreta S. T. E. M. V.Š. POŠTNI STROŠEK.

Zastonj se pošlje poučna knjižica št. 15., vsakomur, ki jo zahteva!

Dovolj po ministr. pod Š. br. 611 z. IV. 1933.

Pri revmatičnih boleznih

za masažo, pri trganju v členkih, bolečinah v križu na obrazu in vsem telesu imamo radi stalno pri hiši Fellerjev Elsaluid. — Pravi Fellerjev Elsaluid se rabi že preko 36 let kot domače sredstvo za nego telesa in

in za obrambo proti mnogim boleznim. Onim, ki so preveč občutljivi, se lahko prehladi, nagibajo k nahu tu in bolečinam v vratu, migreni ali slabo spijo, je Fellerjev Elsaluid še posebno koristen. Dobi se v lekarnah in v dnevnih trgovinah po Din 6°, 9° in 26°. Po pošti najmanj 1 zavoj (9 poskusnih ali 6 dvoj-

nih ali 2 specialni steklenici) Din 58°, 6° in 14° zavoj samo Din 250° pri lekarnarju Eugen V. Feller Stubica Donja, Elsa trg 16 (Savska banovina).

Odobreno so m. n. soc. polit. in nar. zdravja Sp. št. 909 z dne 24. 11. 1932.

Zapomnite si Elsaluid — estone Elsaluid!

Naznanila

Kot po navadi se vrši v Ribnici 2. januarja, za sedemdan, redni občni zbor Rebetarske zadruge. Vstop imajo samo člani zadruge. Zbor se bo vršil v dvorani v Ribnici ob 10 dopoldne.

Slovenska družina v rudniku Rtanju Boljevac, Srbija, želi svojim domačim prijateljem in znancem vesel božič in srečno novo leto! Mici, Milan in Alojzij Amon.

k Citraši, citrašinje! Slovenskih narodnih pesmi za citre in petje s šaljivimi vred je izšlo 14 zvezkov in en zvezek »Nabožnih pesmi«. Za Božič pa je izšel II. zvezek lepih nabožnih domačih pesmi za citre in petje. Vsebina: Božičnih 7, Sv. Trije kralji 1, Posni 2, Velikonočnih 6 in za nameček dve lepi stari pesmi: Zenitina v Kani galilejski in Nebeška obcet. Cena 20 Din. Priporoča se: Ivan Kiferle, Ljubljana, Gosposka ul. 9, izdajatelj in založnik.

Ob koncu leta se zahvaljujem vsem svojim zvestim odjemalcem za naklonenost ter upam, da mi bodele leto naprej ohranili tudi v novem letu. Upošteval bom tudi in resne case posebno kmetijskega in stavarskega (in) tudi v bodoče postragal z izredno nizkimi cenami. Zato se kar najbolj priporočam in zelim vsem v Novem letu obilo sreče in uspeha.

van Medic, industrija perila, Novo mesto

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani, Prešernova ulica št. 3

je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji.

Vlog ima nad 420.000.000 — Din. rezervnih zakladov pa nad 11 milijonov dinarjev.

Za pupilne naložbe ima sodni depozitni odelek, za varčevanje mladine izdaja domače hranilnice, za pošiljanje denarja po pošti so strankam na razpolago položnice. — Za vse vloge jamči mestna občina z vsem svojim premoženjem in davno močjo.

Telefon št. 2016 in 2016.
Poštni čekovni račun št. 10.533.

Uradne ure za stranke so od 8. do 12^{1/2} ure.

100 komadov za 100 dinarjev!

Blago za obleke, posodo, nakit, novosti, aparati, orodje in razno blago za moške in ženske, pošljimo po pošti 100 komadov za 100 dinarjev. Pišite in pošljite Din 2° — v zameno za pojasnila in prospekte na družbo COMMERCE d. d. Ljubljana, Tartarjeva 2. — Sprejemamo zastopnike in prodajalce.

Najboljša nogavica!

Mali oglasnik

Kolarška vajenca

sprejem takoj. Dolenc Jože, kolar Strazišče p. Kranju 11.

Večerične in vse druge kože

divjačine kupuje skozi vse leto Zdravil, Ljubljana, Florjanska ulica 9.

Hlapca pridnega in poštenega, sprejem

stop takoj. Naslov v uravi »Domoljub« št. 15103.

Radio aparat »Detektor« z dvema slušalkama, se prod.

Cena po dogovoru. — Več se izve na upravi »Domoljub« pod »Dobro ohranjen« 15.114.

Dekle za kmečka dela sprejem.

Dravljice 18, št. Vid nad Ljubljano.

Kmečko dekle 16—18 letno,

pr dno, pošteno, va eno vsakega kmečkega dela, se takoj sprejme. — Agnič Srbrnič, Novo mesto

Dekle vajenca kmečkih del 18—23 let

stara, se sprejme pri Ljubljani. — Naslov v upravi pod št. 15106.

Služba cerkovnika in organista se razpisuje.

Ponudbo na zupni urad v Rakitni, p. Borovnica.

Mlatilnico z reto in pajkeli,

vse v uporabnem stanju, prodam. Zavažnik L. Tomažev 25, Moste.

Hiša zidana, prenovljena, pol ure od železniške postaje

Pragersko, s približno dva ora in prvovrstne zemlje (njiva, sadonosnik, vrt), se prodaja za 40.000 Din. — Vzame se tudi hranil. knjižica Savinjske posojilnice Zalec ali Ljudske posojiln. Celje do svote Din 12.000^o. — Več pove Antonija Cepin, Zalec, in Vindiš Ivan, Leskovec, Pragersko. —

Obleke, perilo, uanjate

suknjice najceneje pri Preskerju, Ljubljana, Sr. Petra 14.

Več različnih sani

novih, kot zapravljivček ali kot koleselj, napredaj, Močnik Ivan, izdelovatelj vozov, Mergoš.

Služba išče dekle, pošteno, srednjih let, za hišno in kmetško delo.

Ponudbe na upravo lista pod št. 15.105.

Nemščina Samo 15 Din na mesec

Va stanje nemški dopisovalni tečaj. Informacije daje Jezikovna dopisna šola, Jesenice-Fužine (Gorenjsko). — Priložite znamko za odgovor.

Esperanto Nov dopisovalni tečaj se odpre s 1. januarjem 1934.

Mesečna učnina samo 15 Din. Jezikovna dopisna šola, Jesenice-Fužine na Gorenjskem. Priložite znamko za odgovor.

Vajenec za mizarstvo

oht se takoj sprejme pri Kuhar Josip, št. Vid št. 79, nad Ljubljano.

Trgovska hiša sprejme

poštenega, starejšega hlapca za vsa dela na polju in pri živini, drugo po dogovoru. Naslov pove uprava »Domoljub« št. 14.905.

Škornje dobre in vsakovrstne čevlje vam naredi Andrej

Veternik, čevljar, Zalog št. 4, pošta Golnik.

Za živinorejce neobhodno

potrebno Težakovo olje za živino se dobi samo pri trdkri M. Težak, Zagreb, Gunduličeva ul. 13, v rokah po 5 kg za Din 100° — po roki se plačano poštnino.

Minijši moški trezen in pošten,

ki je vajen moške kravi in krmjenja ter poljedelskega dela, se sprejme z novim letom na večje posestvo v bližini Ljubljane. — Plača 250 Din mesečno. Ponudbe s priložili dosedanje službe na upravo »Domoljub« pod »Stalna služba« št. 15.113.

Blagostovljeno in srečno novo leto želi svojim cenjenim odjemalcem

ALBIN LAMPIC, krojač, Črnuče-Jezica

Srečno novo leto želi in se priporoča vsem cenj. gostom v nadaljno naklonenost

restavracija Ručigaj
v Kranju, nasproti župne cerkve

Svojim cenjenim gostom prav srečno novo leto

Restavracija 6 „Pri šestici“
Rezi Zalaznik.

Vsem svojim cenjenim odjemalcem želim veselo in srečno novo leto, ter se jim priporočam še za nadaljno cenj. naklonenost, da me obiščete pri nakupu tudi v bodoče

IVAN OSREDKAR
manufakturna trgovina
KRANJ, Glavni trg

PERJE poceni dobavlja E. VAJDA.
Čakovec. Vzorce pošlje brezplačno.

Ugoden nakup

Najboljše nogavice, rokavice, srajce, ovratnike, kravate, trikoperilo, dišeča mila in vezanine, vse potrebščine za čevljarje, šivilje in krojače, itd. itd. po najnižji ceni dobite le

pri trdkri

Josip PETELINC, Ljubljana
Telefon 2913
blizu Prešernovega spomenika (za vodo).

Manufakturo

po nizki ceni in v veliki izbiri Vam nudi

Oblačilnica za Slovenijo

(v hiši Gospodarske zveze)

Prodaja tudi na

hranilne knjižice

članice Zadrugne zveze Ljubljana

Za Vas imamo

Violino D 88 Gitaro D 135
Mandolino D 15 Harmoniko D 60
Tamburo D 65 Gramofono D 445

Zaključite brezplačni katalog:
HEINEL & HEROLD
tovarna glasbil, prodajna podružnica MARIBOR št. 107

Neki stavbenik v ameriškem Los Angelesu je izumil nove vrste opeko iz ilovice in drugih snovi, v katero se lahko zabije žebelj.

Najmanjši premoženik na svetu se nahaja v hribovju blizu New Castle, Colo. v Ameriki. Tani so zaposleni samo trije premoženjari.

V teh snežnih lahko hodite tudi v najsijsšem vremenu. Usnjeni čevlji in noge vam bodo osale popotovanja suhe. V njih lahko nosite čevlje iz lasina za Din 42.—

69.-

69.-

Vrsta 5705 21

Elegantni čevlji iz svilene atlasta, zgornji okrašen. Naprikladnejši pri najdražji večerni toaleti.

79.-

Vrsta 2945-11

Čevlji za vsako priljubljenost iz dotrega boksa z usnjeno podplatom in peto. Praktični in okusni. Iz laka za D. 99.—

99.-

Vrsta 2055

Udobni a elegantni čevlji iz tople volnene klobučevine z okrašenim robom iz krivice. Za občutljive noge v zimskem času nenadomestljivi.

Zahvaljujemo se našim odjemalcem za zaupanje

ki smo ga uživali preko leta, našim poslovnim prijateljem

za pomoč in zvesto sotrudištvo, našim sotrudišnikom za zvesto delo in za razumevanje pri postrežbi odjemalcev.

Obljubljamo

da bomo do zadnjega diha ostali zvesti oporoki Tomaža Bat'e:

služiti jugoslovenski javnosti.

Bata

29.-

Naše tople »Zepec« so najprimernejše za delo doma in na dvorišču. So neprimernost ker imajo podplate iz gumija. Deleže Din 25.—, moške Din 35.—

49.-

Vel. 23-26 Vrsta 5861-00 Za Vaše mačke so najprimernejši ti čevlji iz finega boksa z usnjeno podplatom.

45.-

Za dečke, ki nikdar ne mirujejo, eva dobrih, visokih čevljev iz močne masne kože z izdržljivimi umastimi podplati. Vel. 35-38 Din 59.—

79.-

Vrsta 6262-21 Strapanci čevlji za zimski sport iz m. čnega dul boksa z usnjeno podplatom in peto.

99.-

Za delo v hladnih prostorih nenadomestljivi izdelani iz tople volnene klobučevine z ne premočljivim podplatom iz gumijs.

99.-

Čevlji za nedeljo in praznike, ki jih izpopolnjujemo že 30 let. Vsak dan so boljši in tudi cenejši

129.-

Elegantni čevlji, na robu šivani, izdelani iz najboljšega boksa z usnjeno podplatom in usnjeno peto

149

Elegantni čevlji iz teletnega boksa, zgornji del kombiniran s toplo klobučevino. Zaradi svoje elegancije so pozvani tudi »Diplomatski«

MOŠKE NOGAVICE

Bombazaste Din 5—
Svitene Din 7—
Flor Din 10—

Najstarejši Anglež, kar se jih spominja zgodovina, je bil Thomas Parr, star 153 let; rojen leta 1483, umrl leta 1636 v Londonu. Poročil se je, ko je bil že 80 let star; prvič je postal oče z 105 leti. Ker je postal po 42 letih zakonskega življenja vdovec, se je še enkrat oženil. Njegov sin je dočkal 113 let, njegov vnuk 109 in pravnuk 101 leto. Ta angleški Metuzalem je pokopan v grobnici Westminster cerkve v Londonu.

Misel za grobnice in spomenike »neznane vojaku« je nastala tekom minule svetovne vojne na Francozem. Tedaj je angleški vojni kaplan David Ralston nekoč opazil v nekem gozdu samotni grob z lesenim križem in napisom: »Nepoznani angleški vojak«. Po končani vojni je omenjeni kaplan ta slučaj razložil svojemu škofu Herbertu E. Ryleju v Londonu in leta 1920 je Anglija kot prva dala v Londonu zgraditi krasen spomenik »neznane vojaku«.

450 milijonov dolarjev so v letu 1933 potrošili Američani v inozemstvu.

Načrt za sestavo volikega električnega žarkometa, s katerim bo mogoče usaviti aeroplane v zraku izdeluje profesor M. du Mond v Kaliforniji.

Angleški kralj Karol II. je leta 1670 podaril tedanji Hudson Bay kompaniji poltretji milijon štirjaskih milj zemlje v Kanadi v zameno za dva živa jelena in dva črna bobra.

Nemški kemiki so izumili načrt izdelovanja umetnega bombaža, volne in konopljevine.

Zvito. »Ti, stara, ali sem navihal železničar! Vzel sem vozi listek za nazaj, pa se nisem hotel nazaj voziti. To ti bodo gledali in me iskali!«

Štiri tunte volne je treba za obleko odraslega človeka.

Kuharice!

Ne pozabite:

ADRIA žitna kava

je res prvovrstna in zelo poceni! Kupujte vedno zavitke z znamko

